

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
DEPARTAMENT WOJSK OCHRONY POGRANICZA

WOP – 1/46

Tylko do użytku służbowego!

Nr ewid. **13**

REGULAMIN SŁUŻBY GRANICZNEJ

CZĘŚĆ I.

1505

WOJSKOWY
INSTYTUT NAUKOWO - WYDAWNICZY

1 9 4 6

CBW
www.cbw.pl

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

DEPARTAMENT WOJSK OCHRONY POGRANICZA

WOP – 1/46

Tylko do użytku służbowego!

Nr ewid. **13**

REGULAMIN SŁUŻBY GRANICZNEJ

CZĘŚĆ I.

Ex Libris
Centralnej
Biblioteki
Wojskowej

WOJSKOWY
INSTYTUT NAUKOWO - WYDAWNICZY

1 9 4 6

zbiory zdigitalizowane

CBW
www.cbw.pl

WOJSKO ROZKAZ WPROWADZAJĄCY

Zatwierdzam do użytku służbowego **Regulamin Służby Granicznej** Cz. I.

Dokładne zapoznanie się z jego treścią da żołnierzom Wojsk Ochrony Pogranicza podstawę do sprawnego i należytego wykonywania tej trudnej a zarazem tak bardzo zaszczytnej służby.

Męstwem i krwią najlepszych synów Narodu zostały wyzwolone z pod jarzma niemieckiego prastare ziemie piastowskie. Bagnet żołnierski wytknął granicę naszą nad Odrą i Nysą Łużycką.

Wam żołnierze Wojsk Ochrony Pogranicza przypada obowiązek i honor strzeżenia tych granic. Od waszego wysiłku i waszej służby na granicy zależeć będzie czy lud polski będzie mógł spokojnie i z pożytkiem pracować dla **dobrych Polski Demokratycznej**. Stojąc w gotowości bojowej na granicach **Rzeczypospolitej**, macie być tarczą obronną dla całego Narodu i jego zdobyczy demokratycznych.

Regulamin ten wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z tą chwilą tracą moc obowiązującą wszystkie inne instrukcje czy zarządzenia sprzeczne z tym regulaminem.

Szef Sztabu Generalnego W. P.

(-) **Władysław Korczyński**
General Broni

Naczelnym Dowódcą
Wojska Polskiego
i Ministrem Obrony Narodowej

(-) **Michał Żymierski**
Marszałek Polski

Uzgodniono z:

- *Ministrem Spraw Zagranicznych,*
- *Ministrem Administracji Publicznej,*
- *Ministrem Bezpieczeństwa Publicznego i*
- *Ministrem Skarbu.*

ROZDZIAŁ I.
GRANICA PAŃSTWOWA.

1. *Określenie granicy.*

Granicą Państwa Polskiego jest linia oddzielająca terytorium Państwa Polskiego od innych terytoriów, względnie od morza pełnego.

2. *Nienaruszalność granicy.*

Państwo broni nienaruszalności granicy z całą stanowczością. Naruszenie granicy uważa się za próbę naruszenia niepodzielności terytorium Państwa, wyłączności zwierzchniej władzy państwowej, względnie za obrazę godności Państwa.

Organa, powołane do ochrony granicy powinny znać najdokładniej bieg linii granicznej. aby przez nieznamość lub nieostrożność nie wywołać pozeru chęci naruszenia granicy państwa ościennego.

Do najczęstszych wypadków naruszenia granicy należy:

1. Wtargnięcie przez granicę zbrojnych oddziałów państwa ościennego.

2. Strzelanie przez organa państwa ościennego lub działanie wszelkimi niebezpiecznymi środkami przez granicę w kierunku i na teren Państwa.

3. Przekraczanie granicy przez organa władz państwa ościennego bez dochowania wymaganych formalności. W każdym wypadku naruszenia granicy organa Wojsk Ochrony Pogranicza (W.O.P.) obowiązane są do bezwzględnego wystąpienia.

3. Oznaczenie i bieg granicy lądowej.

Granica oznaczona jest w terenie znakami granicznymi w postaci kamieni granicznych, słupów, rowów, kopców, wiech itp.

Sposób oznaczenia granicy regulują konwencje i umowy, zawierane między państwami sąsiadującymi.

Bieg linii granicznej oznaczony jest dokładnie w planach granicznych ustalonych przez komisje graniczne.

4. Granica morska.

Granica morska biegnie wzdłuż wybrzeża, w odległości 3 mil morskich (5,556 m) i oddziela wody terytorialne Państwa od tzw. wolnych obszarów morskich.

Na wodach terytorialnych, znajdujących się pomiędzy wybrzeżem a granicą morską obowiązuje ustawodawstwo tego państwa, do którego wody terytorialne przylegają.

5. Granica celna.

Granice celne stanowi linia obejmująca obszar jednolity pod względem ustawodawstwa celnego (obszar celny).

Polski obszar celny obejmuje terytorium Państwa Polskiego.

6. Podział pogranicza.

W celu zabezpieczenia ochrony granicy ustalony jest na całej przestrzeni granic państwa następujący podział pogranicza:

1. droga graniczna,
2. strefa graniczna,
3. pas graniczny.

7. Droga graniczna.

Droga graniczna tworzy obszar gruntu przylegający do linii granicznej o szerokości— 25 m. licząc od linii granicznej, względnie od brzegu wód granicznych w głąb kraju.

Grunt objęty drogą graniczną jest własnością Skarbu Państwa i oddany jest do dyspozycji W.O.P.

Droga graniczna służy jako droga obchodowa dla W.O.P.

8. Strefa graniczna.

Strefa graniczna obejmuje obszar leżący wzdłuż linii granicznej szerokości 5 km., licząc od linii granicznej w głąb kraju.

Granice strefy granicznej powinny być oznaczone w terenie specjalnymi znakami i podane do powszechnej wiadomości. Oznaczenia tego dokonują władze Administracji Ogólnej.

9. Pas graniczny.

Pas graniczny obejmuje cały obszar powiatów przyległych do granicy Państwa. O ile szerokość pasa granicznego nie osiąga w ten sposób 20 km. włącza się do pasa granicznego również te części sąsiednich powiatów, których obszar leży w całości lub w części w odległości 30 km. od linii granicznej.

10. Porządek graniczny.

W strefie granicznej obowiązują następujące obostrzone przesady:

— Każdy kto zamieszkuje lub przebywa w strefie granicznej czasowo obowiązany jest posiadać dowód osobisty. Od obowiązku tego zwolnieni są:

- a) funkcjonariusze państwowi i samorządowi, żołnierze w służbie czynnej oraz państwowi pracownicy kontraktowi, zaopatrzeni w ważne legitymacje.
- b) cudzoziemcy w służbie dyplomatycznej i konsularnej i ich rodziny posiadający

legitymacje wydane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

- c) cudzoziemcy posiadający dowód osobisty (paszport) wydany przez władze obcego państwa lub władze polskie.
 - d) obywatele polscy posiadający ważny paszport zagraniczny.
 - e) nieletni do ukończenia lat 13-tu.
- Osoby pragnące zamieszkać w strefie granicznej powinny uzyskać zezwolenie powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla tej miejscowości w której zamierzają zamieszkać.
- Każdy przybywający powinien być zameldowany we właściwym urzędzie gminnym (względnie u sołtysa) przed upływem 24 godzin od chwili przybycia do strefy granicznej, bez względu na czas przez który zamierza przebywać.
- Nie wolno przenocować nikogo bez zezwolenia K-dta Strażnicy. W wypadku pojawienia się osób obcych należy je przyprowadzać do K-dta Strażnicy dla kontroli dokumentów.
- Ruch osobowy na drodze granicznej jest zakazany. Zakaz ten nie dotyczy dróg wiodących bezpośrednio do przejść na linii granicznej.
- Polowanie może się odbywać wyjątkowo za zezwoleniem W.O.P.

- Przechowanie materiałów wybuchowych broni i amunicji wszelkiego rodzaju może nastąpić jedynie za zgodą odnośnych organów W.O.P.
- Posiadanie wszelkiego rodzaju aparatów fotograficznych oraz dokonywanie zdjęć fotograficznych i filmowych bez specjalnego zezwolenia jest zakazane.
- Posiadanie aparatów dających możliwość porozumiewania się na odległość np. telefon, telegraf, radio itp. za wyjątkiem aparatów radiowych odbiorczych wymaga specjalnego zezwolenia. Zezwolenie takie wymagane jest również na hodowlę i utrzymanie wszelkiego rodzaju gołębi.
- Ruch nocny poza obrębem osiedli oraz zabudowań gospodarskich i stacji kolejowych bez specjalnego zezwolenia jest zabroniony.
- O wszelkich wiecach i zebraniach, akademiach, obchodach itp. muszą organizatorzy na czas zawiadomić K-dta Strażnicy.
- Komendant Strażnicy może wydać nakaz trzymania psów na uwięzi. W odległości 1 km. od linii granicznej powiatowe władze administracji ogólnej mogą zabronić trzymania wszelkiego rodzaju psów.

- Wznoszenie względnie przebudowa wszelkich zabudowań wymaga zgody właściwego starosty w porozumieniu z W.O.P.
- Wznoszenie budowli, zakładanie względnie niszczenie urządzeń wodnych nad wodami granicznymi może nastąpić za zezwoleniem właściwego wojewody w porozumieniu w W.O.P.
- Budynki i grunta leżące w strefie granicznej mogą ulec wywłaszczeniu na rzecz Państwa.
- Władze Ochrony Pogranicza mogą zarządzić wyciecie lasów w pasie szerokości 1 km. od linii granicznej.
- Posuwanie się organów W.O.P. jest dozwolone również przez grunty prywatne.
- Na wodnych odcinkach granicy wyznacza się specjalne punkty dla pojenia bydła, kąpienia się, prania bielizny itp. Punkty te oznacza się wskaźnikami i zapewnia się ich strzeżenie. Korzystanie z tych punktów dozwolone jest od wschodu do zachodu słońca.
- W odległości 500 m. od granicy nie można sadzić roślin wysokopiennych jak: słoneczniki, kukurydza, chmiel itp. jak również wznosić nieprzejrzystych płotów i parkanów.
- Mogą być wprowadzone ograniczenia palenia świąteł.

11. *Ograniczenia w pasie granicznym.*

W pasie granicznym obowiązują następujące obostrzone przepisy:

- Na wniosek W.O.P. mogą władze adm. ogólnej zabronić zamieszkiwania i pobytu w pasie granicznym na pewien czas lub na stałe osobom karanym prawomocnie za działalność przeciwpaństwową lub za przestępstwa graniczne.
- Cudzoziemcy, cudzoziemskie osoby prawne oraz osoby prawne krajowe, których zarząd jest cudzoziemski podlegają w pasie granicznym specjalnym ograniczeniom.
- Wojska Ochrony Pogranicza mają prawo wystawiania posterunków, wartowników itp. w korzystnych dla nich punktach.
- Organa W.O.P. mają prawo przeprowadzać rewizje za bronią, przemylem itp.
- Rewizje, aresztowania i konfiskaty przeprowadza się:
 - a) w strefie granicznej na zlecenie K-dta Strażnicy.
 - b) w pasie granicznym na zlecenie K-dta Odcinka.

W razie bezpośredniego pościgu za przestępcami rewizje itp. mogą być przeprowadzone bez zezwolenia.

- Aresztowania, rewizje i konfiskaty bez zezwolenia wykonuje się w obecności świadków, sporządzając o tym protokół, który przesyła się K-dtowi Strażnicy względnie Odcinka.
- Prawa żołnierzy W.O.P. oraz zasady porządku granicznego powinny być opublikowane i podane do wiadomości ludności.

12. *Punkty przejściowe i drogi celne.*

Przekraczanie granicy Państwa jest dozwolone tylko na zasadzie właściwych dokumentów i tylko na drogach celnych lub w punktach przejściowych.

Drogami celnymi są:

1. Koleje żelazne,
2. Przystanie morskie i wjazdy do nich otwarte dla ogólnego ruchu towarowego,
3. Drogi lądowe i wodne, które uznano za drogi celne i o których podano do wiadomości publicznej,
4. Porty lotnicze.

Na drogach celnych może się odbywać tak osobowy jak i towarowy ruch przez granicę.

Punkty przejściowe (drogi uboczne) ustanowione są w zasadzie tylko dla ruchu osobowego. Transportowanie towarów przez punkty przejściowe dopuszczalne jest tylko za zezwoleniem władzy celnej.

13. Rodzaje ruchu granicznego.

Zależnie od celu, miejsca i warunków przekraczania granicy ruch graniczny dzielimy na:

1. ruch graniczny ogólny (normalny),
2. ruch tranzytowy,
3. mały ruch graniczny.

14. Ruch graniczny ogólny.

Ruch graniczny ogólny odbywa się tylko na drogach celnych i obejmuje zarówno ruch osobowy jak i towarowy. Odbywa się on przy pomocy wszelkich środków komunikacyjnych jak np.: koleje żelazne, statki, samochody i innego rodzaju pojazdy, statki powietrzne itp.

Kontrolę oraz nadzór nad ruchem granicznym ogólnym wykonują W.O.P., natomiast ruch towarowy kontrolowany jest przez organa celne.

Każdy przekraczający granicę musi poddać się odprawie celnej.

15. Ruch graniczny tranzytowy.

Ruch tranzytowy polega na dopuszczeniu do przejazdu osób i przewożenia towarów jednego państwa drogą kolejową, kołową, wodną lub powietrzną przez terytorium innego państwa na zasadzie umów międzynarodowych.

Kontrolę oraz nadzór nad ruchem tranzytowym wykonywują W.O.P. z tym, że organa celne kontrolują przewożone towary.

16. Mały ruch graniczny.

Mały ruch graniczny ma na celu ułatwienie mieszkańcom pasa granicznego, zamieszkałym w odległości 15 km od granicy, życia gospodarczego, kulturalnego i zawodowego.

W tym celu ustanowione są na podstawie umów i konwencji z Państwami sąsiadującymi punkty przejściowe, przy których nie ma Urzędów Celnych i kontrola nad ruchem osobowym i towarowym należy do W.O.P.

Punkty przejściowe ustanowione dla małego ruchu granicznego są to zwykle tak zwane przejścia gospodarcze dla posiadaczy przeciętych lub rozdzielonych granicą gruntów, ich rodzin i robotników oraz przejścia szkolne itp.

Mały ruch graniczny odbywa się na podstawie przepustek, które wydają władze administracji ogólnej (po stronie polskiej po zasięgnięciu opinii W.O.P.). Każda taka przepustka musi być ostemplowana pieczęcią W.O.P. (Strażnicy lub Komendy), z tym że przepustki okresowe stempluje się jednorazowo.

W małym ruchu granicznym dopuszczalne jest również przekraczanie granicy bez przepustek przez oddziały ratownicze celem niesienia pomocy w wypadkach nieszczęść i klęsk żywiołowych, za zezwoleniem Komendanta Strażnicy.

17. *Naruszanie znaków i urządzeń granicznych.*

Naruszenie znaków i urządzeń granicznych może nastąpić przez:

1. Niszczenie, uszkodzanie, czynienie niewidocznymi, zacieranie, przenoszenie lub przestaczanie znaków i urządzeń granicznych.

2. Zaorywanie linii granicznej, zakładanie przez linię graniczną bez zgody władz państwowych przewodów elektrycznych, telefonicznych, rur wodociągowych, drenów itp.

3. Wznoszenie bez zezwolenia władz administracji ogólnej budowli w strefie granicznej.

18. *Nielegalne przekraczanie granicy.*

Nielegalne przekraczanie granicy polega na:

1. Przekraczaniu granicy bez właściwych dokumentów albo na podstawie dokumentów podrobionych lub sfalszowanych, względnie dokumentów uzyskanych na podstawie fałszywych zeznań lub dowodów złożonych przed władzą.

2. Przekraczanie granicy w miejscu na to nie przeznaczonym.

19. *Przemytnictwo.*

Przemytnictwem nazywamy przestępstwa polegające na naruszeniu zakazów przywozu, wywozu lub przewozu towarów przez granicę i przepisów o opłatach celnych.

Ponieważ przedmiotem przemytnictwa są zwykle towary podlegające wysokim cłom lub

zupełnie zakazane do przewozu przez granicę, przeto przemytnictwo wyrządza wielkie szkody gospodarstwu narodowemu.

Ruch przemytniczy na pograniczu koncentruje się zwykle w miasteczkach, w których odbywają się znaczniejsze targi i jarmarki. Ważny wpływ na stan przemytnictwa mają stosunki komunikacyjne na pograniczu. Dogodna komunikacja kolejowa, kołowa i wodna ułatwia transport i zbyt towarów przemycanych i przyczynia się tym samym do rozwoju przemytnictwa.

Oprócz pojedynczych osób uprawiających przemyt ludzi i towarów występują na pograniczu całe organizacje zwane bandami przemytniczymi. Bandy przemytnicze są większymi szkodnikami aniżeli występujący pojedynczo przemytnicy. Posiadają one bowiem kapitał, z którego pokrywają wszelkiego rodzaju wydatki związane z transportem przemycanych ludzi i towarów. Kierownicy band przemytniczych starają się wszelkimi sposobami dowiedzieć się gdzie i kiedy pełni się służbę na posterunkach i patrolach, kto z pośród żołnierzy jest podatny do przyjęcia jakiegoś datku za puszczenie przemytu lub ułatwienie przetransportowania go itd.

Organizacje (bandy) przemytnicze organizują w wielu wypadkach transport przemytu, nie cofając się przed użyciem broni przeciwko tym, którzy uniemożliwiają dostawienie go do

miejsca przeznaczenia. Walka ze zorganizowanym przemytnictwem wymaga umiejętności, a przede wszystkim pilnej obserwacji osób podejrzanych i cierpliwości polegającej na tym, by się nie zdradzić przedwcześnie z prowadzoną obserwacją.

Ważne znaczenie posiada tu znajomość stosunków nie tylko po tej lecz i po drugiej stronie granicy, znajomość osób popierających przemytnictwo, ich działalności i stosunków z przemytnikami oraz organami władz państwa sąsiadującego.

ROZDZIAŁ II.

ŚLUŻBA GRANICZNA.

A. OCHRONA GRANICY, JEJ ZADANIA I ORGANIZACJA.

20. Organizacja W.O.P.

a) Departament W.O.P.

Wszystkie jednostki Wojsk Ochrony Pogranicza wchodzi w skład „Departamentu W.O.P.” Ministerstwa Obrony Narodowej.

b) Wydział W.O.P. przy D.O.W.

Jednostki W.O.P. znajdujące się na obszarach poszczególnych Okręgów Wojskowych podlegają Dowódcom O.W. Jako organ pomocniczy i kontrolujący posiadają Dcy O.W. w swym sztabie „Wydział W.O.P. przy D.O.W.”.

c) Oddział W.O.P.

Obszar graniczny O.W. dzieli się pod względem rozmieszczenia W.O.P. na „Oddziały W.O.P.”. Na obszarze jednego O.W. może być jeden lub więcej Oddziałów W.O.P. zależnie od długości granicy.

d) Odcinek W.O.P.

Oddziały W.O.P. dzielą się na „Odcinki W.O.P.”, których ilość uzależniona jest od długości granicy danego Oddziału.

e) Strażnica.

Odcinki W.O.P. wystawiają kilka (przeważnie 4—6) „Strażnic”. Strażnica jest najmniejszą jednostką W.O.P. Jeżeli warunki terenowe tego wymagają, może Komendant Strażnicy, w wyjątkowych wypadkach za zgodą Dowódcy Oddziału, umieścić część ludzi ze Strażnicy w terenie, jako placówkę stałą. Służba na placówce jest regulowana i pełniona wedle specjalnych rozkazów Komendanta Strażnicy, zależnie od warunków miejscowych.

21. Cel ochrony granicy.

Celem ochrony granicy jest zapobieganie przestępstwom granicznym, ich wykrywanie i ściganie.

Ochrona ta polega przede wszystkim na zabezpieczeniu granicy pod względem politycznym i bezpieczeństwa publicznego, cel-

nym, pod względem wojskowym oraz na strzeżeniu znaków i urządzeń granicznych.

22. Ochrona granicy pod względem politycznym i bezpieczeństwa publicznego.

Ochrona granicy i pogranicza pod względem politycznym i bezpieczeństwa publicznego polega na zabezpieczeniu granicy i pogranicza przed elementami niebezpiecznymi dla Państwa celem zapewnienia obywatelom Państwa bezpieczeństwa życia, mienia i porządku.

Ochrona granicy pod względem politycznym polega na:

- a) Niedopuszczaniu do naruszenia granicy Państwa przez obce władze i ich organa.
- b) Zapobieganiu nielegalnemu przekraczaniu granicy, przenoszeniu lub przesyłaniu przez linię graniczną wszelkich pism, dzienników, odezów, broszur i wydawnictw, zwłaszcza zaś druków o treści wymierzonej przeciwko Państwu.
- c) Ściganiu wszelkich poczynań i zamierzeń skierowanych przeciw politycznym interesom Państwa i jego całości.

Ochrona granicy pod względem bezpieczeństwa publicznego polega na:

- a) Zapobieganiu i niedopuszczaniu do przenikania przez granicę elementów niebezpiecznych dla życia, mienia, i spokoju obywateli Państwa, np: przestęp-

ców kryminalnych, bandytów, koniokradów itp.

- b) Zabezpieczeniu kraju przed przywleczeniem z zewnątrz chorób zakaźnych.

Ochrona granic i pogranicza pod względem politycznym i bezpieczeństwa publicznego ma szczególne znaczenie dla wewnętrznego ładu i bezpieczeństwa Państwa oraz jego obywateli.

Organami powołanymi bezpośrednio do zwalczania akcji i poczynań przeciwpaństwowych, jako też dla ochrony bezpieczeństwa publicznego w pasie granicznym są: Milicja Obywatelska i Władze Administracji Ogólnej. Sposoby współdziałania W.O.P. z Milicją Obywatelską i Władzami Administracji Ogólnej regulują osobne przepisy.

23. Ochrona granicy pod względem celnym.

Ochrona granicy pod względem celnym jest to zabezpieczenie jej przed nielegalnym przewożeniem lub przenoszeniem przez nią towarów. Ma ona za zadanie umożliwienie Państwu regulowania przewozu i wywozu według gospodarczych potrzeb i interesów Państwa oraz zapewnienie Skarbowi Państwa dochodów z opłat celnych od towarów przewożonych przez granicę.

Ochrona granicy pod względem celnym polega na:

a) Niedopuszczaniu do przewożenia i przenoszenia towarów przez granicę z pominięciem obowiązujących przepisów celnych (przełtnictwo).

b) Śledzeniu, ujawnianiu i ściganiu przekroczeń przepisów celnych.

Ochronę granicy pod względem celnym wykonują W.O.P., korzystając z uprawnień organów wykonawczych władz skarbowych.

Celem uzyskania jaknajwiększej sprawności w wykonywaniu celnej ochrony granicy organa poszczególnych jednostek W.O.P. obowiązane są utrzymywać ścisły kontakt z właściwymi urzędami celnymi, wzajemnie się informować o ruchu towarowym i osobowym przez granicę oraz udzielać sobie wszelkich spostrzeżeń mających związek z ochroną granicy.

24. Ochrona granicy pod względem wojskowym.

Ochrona granicy i pogranicza pod względem wojskowym jest to zabezpieczenie granic i terytorium Państwa przed napadem zbrojnym oraz przenikaniem przez granicę obcego wywiadu.

Polega ona na:

a) Niedopuszczeniu do naruszenia granicy przez zbrojny napad.

b) Zwalczeniu szpiegostwa.

Na wypadek zbrojnego zagrożenia granic spada na W.O.P. najwyższy zaszczyt stawienia nieprzyjacielowi pierwszego oporu.

W związku z tym wszystkie jednostki organizacyjne W.O.P. powinny utrzymywać stałą gotowość bojową.

25. Ochrona znaków i urządzeń granicznych.

Ochrona znaków i urządzeń granicznych polega na zabezpieczeniu ich przed zniszczeniem i naruszeniem oraz zapobieganiu wszelkim niedozwolonym czynnościom mogącym zmienić bieg lub wygląd granicy.

Konserwacja, naprawa i wymiana znaków granicznych należy do władz administracji ogólnej, z którymi w tym kierunku powinni jaknajściślej współdziałać dowódcy poszczególnych jednostek W.O.P. W szczególności organa W.O.P. obowiązane są zawiadomić te władze o wszelkich zauważonych uszkodzeniach (pochyleniu wywróceniu, usunięciu itp.), zmianach w znakach granicznych i o ich stanie, jak również o wszelkich naprawach i pracach wykonywanych na linii granicznej przez władze państwa ościennego.

26. Organizacja służby ochrony granicy.

Służba ochrony granicy wykonywana przez W.O.P. rozpada się na dwa główne działy:

1) Bezpośrednie strzeżenie granicy (nieopuszczanie do przekroczeń przepisów celnych i innych), wykonywane przez umundurowane organa W.O.P.

2) Wywiad (śledzenie i ujawnianie przestępstw dokonanych), wykonywany przez funkcjonariuszów wywiadu w pasie granicznym.

Obydwa te działy muszą być wysoko rozwinięte i wzajemnie się uzupełniać.

Zasady i sposoby pełnienia służby granicznej podaje niniejsza instrukcja.

Służbę wywiadowczą reguluje instrukcja specjalna.

B. ZASADY PEŁNIENIA SŁUŻBY.

27. Gotowość i czujność.

Służba ochrony granic wymaga stałej gotowości i czujności. Jest to służba wysoce odpowiedzialna wymagająca ciągłego wysiłku, poświęcenia i odwagi, gdyż od bezpieczeństwa granic i od ładu oraz poszanowania prawa na pograniczu zależy w dużej mierze bezpieczeństwo i dobro Państwa i jego obywateli.

28. Celowość i unikanie szablonu.

Podstawową zasadą pełnienia służby granicznej jest celowe i odpowiednie do potrzeb i warunków służby stosowanie stojących do

dyspozycji środków. Każda czynność w służbie granicznej powinna mieć swój określony cel i nie może się odbywać mechanicznie, według stałego szablonu.

Oficerowie i szeregowi powinni zawsze wykazywać własną inicjatywę przy wykonywaniu zleconych zadań i dla osiągnięcia celu nie powinni się wahać wyjść poza nakreślone rozkazem ramy. Bezmyślne i ślepe wykonywanie służby nie przynosi żadnej korzyści i mija się z celem.

Elementy przestępcze posługują się przebiegłością i podstępami, wyzyskując wszystkie sprzyjające okoliczności i skrzętnie zbierane wiadomości o służbie W.O.P. i sposobach jej działania.

Przestępstwa graniczne popełniane bywają w każdym miejscu i o każdej porze, w różnorodnych formach i okolicznościach. Względem powyższe wymagają przeto wielkiej bystrości w przeciwdziałaniu i celowych zarządzeń, wyłączać zarazem mechaniczne i bezduszne wykonywanie służby. Wszędzie, gdzie to jest możliwe bez uszczerbku dla celów ochrony granicy, należy dla zaoszczędzenia sił ludzkich stosować jaknajszerszej środki techniczne.

Dażeniem W.O.P. nowinno być osiągnięcie jaknajwiększych wyników w służbie przy jaknajmniejszym nakładzie sił i środków.

29. Wykorzystywanie posiadanych wiadomości.

Wszelkie działania w służbie granicznej powinny się opierać na posiadanych wiadomościach.

Dowódcy poszczególnych jednostek W.O.P., znając najdokładniej stosunki panujące na powierzonych im odcinkach, powinni tak osobiście, jak i przez swoich podwładnych nieustannie obserwować i śledzić wszelkie przejawy życia ludności pogranicza i zbierać wiadomości, dotyczące dokonanych i zamierzonych przestępstw. Wiadomości te należy wykorzystywać przy wydawaniu zarządzeń służbowych.

30. Szybkość działania.

Wszystkie działania i wystąpienia organów W.O.P. powinny oznaczać się szybkością. Tylko szybkie i zdecydowane działanie umożliwi ujęcie sprawcy przestępstwa i udowodnienie mu winy, zapobiegnie zatarciu śladów i ukryciu przedmiotów przestępstwa. Każda natomiast opieszałość lub opóźnienie może pozwolić przestępcom zbiec bezkarnie lub zagrozić życiu i bezpieczeństwu ludzkiemu.

31. Zaskoczenie.

Jedną z pierwszych zasad w służbie ochronnej granic jest zaskoczenie.

Zaskoczenie jest to nieoczekiwane, niespodziewane wystąpienie organów W.O.P. Jest

ono tym ważnym czynnikiem działania, który nawet znacznie słabszemu fizycznie i liczebnie daje przewagę nad silniejszym przeciwnikiem. Winno ono być cechą zasadniczą wszystkich organów W.O.P.

Będąc stale przygotowanym do zaskoczenia, organ W.O.P. nie dopuści tym samym do zaskoczenia siebie przez przeciwnika.

32. Stanowczość wystąpień.

Każde wystąpienie W.O.P. powinna cechować stanowczość. Przy wykonywaniu swoich obowiązków stykają się W.O.P. często z elementami naruszającymi przepisy prawa lub też z takimi, które nie chcą się podporządkować jej prawnym żądaniom. Stanowczość przy wystąpieniach w takich wypadkach wzbudza posłuch i poszanowanie. Wszelkie wahania i brak pewności siebie są szkodliwe i często niebezpieczne.

33. Tajemnica działań.

Wszystkie zarządzenia władz, rozkład służby, patroli i zasadzek, ich siła, czas wysłania, miejsce itp. powinny być znane wyłącznie tylko tym organom, które z racji swojej służby i obowiązków współdziałania muszą być o nich powiadomione.

Pierwszym warunkiem powodzenia przedsięwziętej czynności w służbie granicznej jest

zachowanie jej w tajemnicy i przeprowadzenie w ukryciu przed obserwacją osób postronnych. Nieskuteczne będą forsowne patrole i długotrwałe zasadzki, jeżeli przestępca z góry będzie o nich wiedział.

34. Maskowanie i ukrycie działań w terenie.

Maskowanie jest to możliwie wierne upodobnienie się do otoczenia, względnie terenu. Wszystkie działania w terenie muszą odbywać się w możliwie największym ukryciu przed obserwacją ze strony otoczenia. O ile w pewnych warunkach obserwacji tej uniknąć się nie da, należy starać się wprowadzić w błąd osoby obserwujące przez stosowanie odpowiednich form działania oraz użycie fortelów.

Celem maskowania jest widzieć wszystko, samemu nie będąc widzianym.

Przy maskowaniu należy wykorzystać pokrycie terenu jak: nierówności terenu, krzaki, zboża itp., a w pewnych warunkach stosować ubranie ochronne, np.: w zimie białe itp.

Podczas maskowania należy zachować jak najzupełniejszą ciszę. Maskowanie stosować należy przy wszelkich działaniach w terenie.

Ukrycie działań w terenie oraz stworzenie i wykorzystywanie osłon jest rzeczą sprytu i doświadczenia i powinno być stałym przedmiotem szkolenia w jednostkach W.O.P.

35. Ugrupowanie.

Powodzenie wszelkich działań związanych z ochroną granicy i pogranicza zależy w znacznej mierze od umiejętnego ugrupowania sił.

Działania W.O.P. odnoszą się nie tylko do samej linii granicznej, ale również do całego pasa granicznego. Obszar ten będący obok samej linii granicznej terenem najczęściej zagrożonym przez elementy nielegalnie przekraczające granicę wymaga szczególnej uwagi. Nie jest wystarczającym strzeżeniem granicy na samej tylko linii granicznej. Pewne odcinki z natury rzeczy stale lub okresowo wymagają mniejszej czujności, czy obsady, gdy inne wymagają w tym czasie większej czujności i intensywniejszej służby.

Zasadą ugrupowania, obowiązującą elementy ochrony granicy, jest ugrupowanie w głąb, w formie szachownicy. Ugrupowanie to pozwala na celowe opanowanie nie tylko samej linii granicznej, ale również i całego pasa granicznego. Umożliwia ono W.O.P. działanie na wszystkich punktach pogranicza i ułatwia współdziałanie.

36. Współdziałanie.

Współdziałanie jest to wzajemne udzielanie sobie pomocy we wszystkich czynnościach służby. Zasada współdziałania wszystkich ele-

mentów i jednostek W.O.P. jest podstawowym warunkiem sprawnego i skutecznego pełnienia służby ochrony granicy i pogranicza.

Współdziałanie polega na:

1) Udzielaniu pomocy własnym lub sąsiednim elementom nawet bez wezwania o ile ważność własnego zadania nie stoi temu na przeszkodzie.

2) Wzajemnym udzielaniu sobie przez spotykające się patrole oraz przez wszystkich dowódców wiadomości lub spostrzeżeń, mogących mieć znaczenie dla służby.

Współdziałanie może być zapewnione jedynie przy utrzymaniu ścisłej łączności. W tym celu koniecznym jest:

1. Zarządzanie odpraw periodycznych lub dorywczych oraz częsta styczność osobista dowódców wszystkich szczebli.

2. Przekazywanie sobie wiadomości za pośrednictwem korespondencji, telefonów, przez stykające się patrole.

3. Ustalenie i posługiwanie się sygnałami. Zasadą wzajemnego współdziałania jest dla oddziałów tym ważniejsza, że działają one przeważnie na przestrzeniach dużych, w małych zespołach i dlatego muszą być pewne pomocy względnie wsparcia akcji ze strony sąsiadów.

37. Łączność.

Łączność jest to ścisły związek pomiędzy organami, względnie jednostkami współdziałającymi w służbie ochrony granicy.

Stosowanie środków łączności daje wszystkim dowódcom możliwość przesyłania rozkazów, otrzymywanie raportów, meldunków, informacyj, które wyjaśniają położenie i są materiałem dla ich decyzji.

Łączność z sąsiadami umożliwia uzgodnienie wysiłków oraz daje możliwość wzajemnego przyjscia sobie z pomocą.

Zagadnienie łączności, a zwłaszcza łączność przy pomocy znaków i sygnałów ma szczególne znaczenie przy działaniach zespołu.

Od należytego zorganizowania i sprawnego utrzymania łączności zależy uzgodnienie wysiłków organów współdziałających i często wynik całej akcji.

Przy opracowywaniu planów działania oraz w planach służby należy ustalić sposoby i środki łączności między poszczególnymi elementami i jednostkami przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych środków.

Jako środki łączności dla przekazywania rozkazów i wiadomości w służbie granicznej służą:

1. Środki żywe: gońcy piesi, konni, sztafety, gołębie, psy łącznikowe itp.

2. Środki dźwiękowe i wzrokowe (sygnały): dzwony, gongi, strzały pojedyncze lub serie strzałów, oraz znaki umówione przez użycie tarcz, gestów, rakiet, ogni, latarek reflektorowych itp.
3. Środki elektryczne: telefon, telegraf, radio,
4. Środki mechaniczne: samochody, motocykle i łodzie motorowe.
5. Inne środki: rowery, łodzie zwykłe i wszelkiego rodzaju pojazdy.

Użycie poszczególnych środków łączności zależne jest od warunków lokalnych, wzgl. charakteru i wymagań przeprowadzonych akcji.

Dowódcy poszczególnych jednostek W.O.P. powinni czuwać nad utrzymaniem stałej łączności między współdziałającymi organami ochrony granicy i dowódcami wyższymi oraz między sobą.

Gdzie to tylko możliwe, łączność powinna być zapewniona przy pomocy kilku jednocześnie stojących do dyspozycji środków.

Sprawne działanie poszczególnych środków łączności zależy od wyszkolenia obsługi w ich użyciu oraz należytej konserwacji sprzętu.

Na wszystkich szczeblach służby granicznej należy łącznie stale sprawdzać, poprawiać i doskonalić.

C. WARUNKI SŁUŻBY.

38. Wpływ warunków na służbę.

Warunkami służby nazywa się wszelkie okoliczności, mające wpływ na sposób jej pełnienia.

Tylko przez uwzględnienie warunków przy zarządzaniu i wykonywaniu służby uniknie się szkodliwej mechaniczności i uzyska możliwie największe wyniki.

Dokładna znajomość warunków służby, szczególnie zaś warunków lokalnych na własnym odcinku, jest pierwszym obowiązkiem każdego oficera i szeregowego.

Warunki służby dzielimy jak następuje:

1. Warunki ze względu na porę dnia i roku — służba w dzień i w nocy, służba w lecie i w zimie.
2. Warunki terenowe — służba w górach, lasach, bagnach, na granicy morskiej i nad rzekami granicznymi.
3. Różne warunki lokalne — ze względu na gęstość i rodzaj zaludnienia pogranicza, istnienie większych miast na pograniczu, stosunki komunikacyjne itp.

39. Służba w dzień.

Pora dzienna, dając możliwość obserwacji dalekich przestrzeni, zapewnia lepsze warunki łączności oraz ułatwia pościg i użycie broni.

Dlatego w porze dziennej przestępstwa graniczne ograniczają się przeważnie do wypadków drobnych, głównie przy sposobności legalnego przekroczenia granicy, wypadki zaś przemytnictwa na większą skalę w porze dziennej należą do rzadkich wyjątków. Działalność W. O. P. w porze dziennej powinna iść w trzech kierunkach:

1. Obserwacja terenu z ukrycia z miejsc dostarczających rozległego widoku, przy czym duże usługi może tu oddać lornetka polowa.
2. Patrolowanie pogranicza. Patrolowanie to ma za zadanie wpoić w mieszkańców pogranicza przekonanie, że W.O.P. bez przerwy czuwają i że usiłowanie naruszenia granicy nie ma widoków powodzenia.
3. Kontrola wszelkiego rodzaju ruchu granicznego.

Dla ułatwienia obserwacji w dzień duże usługi mogą oddać specjalnie zbudowane wieże obserwacyjne. Z reguły wieża taka powinna znajdować się przy strażnicy.

40. Służba w nocy.

Noc jest porą najwięcej sprzyjającą przemytnictwu i innym przestępstwom, dlatego też służba w porze nocnej ma wyjątkowe znaczenie. Z powodu ciemności orientacja wzrokowa jest znacznie utrudniona lub w ogóle nie-

możliwa, wobec tego w porze nocnej kierować się należy przede wszystkim słuchem.

Podstawowym elementem służby w nocy jest podsłuch. Na podsłuch wybierać należy miejsca dogodne do naruszenia granicy, które dostarczając ukrycia, umożliwiają jednocześnie częściową choćby obserwację wzrokową (linia horyzontu) i jak najlepszą orientację słuchową.

W służbie nocnej unikać należy wszelkich zbędnych poruszeń, by spowodowanym hałasem nie zdradzić swej obecności.

Zajmowanie i opuszczanie stanowisk przez podsłuch odbywać się powinno pojedynczo z jak największą ostrożnością i w zupełnej ciszy.

Palenie tytoniu i prowadzenie rozmów w czasie nocnej służby jest surowo wzbronione.

Baczną uwagę zwracać należy na wszelkie odgłosy jak stąpanie, nawoływanie itp. Pamiętać również należy, że przestępcy graniczni porozumiewają się często w nocy naśladowaniem głosów ptaków i zwierząt.

Wielkie zasługi w służbie nocnej oddają psy graniczne. Służbę w nocy, zwłaszcza zaś poćgig i użycie broni ułatwiają także odpowiednio użyte latarki elektryczne — reflektory.

Podczas jasnych nocy księżycowych a także nocy zimowych, kiedy poruszające się przedmioty ostro odcinają się na tle bieli śnieżnej,

należy na stanowiska podśluchu wybierać miejsca dostarczające rozległego widoku.

41. Służba w dzień mglisty.

Przy wykonywaniu służby w dzień mglisty kierować się należy na ogół zasadami, obowiązującymi podczas służby nocnej.

42. Służba w lecie.

Warunki atmosferyczne i zmiana pokrycia terenu w porze letniej (trawy, zboża itp.) ułatwiają przestępcom granicznym ukrycie się i niespostrzeżone przekroczenie granicy.

Naruszenie granicy w tej porze roku odbywa się często przy sposobności ruchu gospodarczego przez granicę.

Na wiosnę i w jesieni częste są również wypadki przekroczenia granicy przez robotników sezonowych. Pora letnia także sprzyja dezercji poborowych za granicę i wszelkiego rodzaju włóczęgostwu na pograniczu.

Z powyższych przyczyn w porze letniej położyc należy nacisk zarówno na służbę patrolową, której zadaniem jest w tym czasie przede wszystkim legitymowanie osób zamiejscowych, spotykanych w strefie granicznej, jak również na podśluchy i zasadzki.

W lecie wskazane jest patrolowanie na rowerach dróg wiodących od granicy w głąb kraju i to zarówno w dzień jak i w nocy.

43. Służba w zimie.

Z powodu zimna i wilgoci służba w zimie onierzać się musi przede wszystkim na patrolach. Zależnie od nateżenia mrozu czas trwania służby w terenie powinien być odpowiednio skracany.

Pamiętać należy, że niedostępne w lecie rzeki graniczne, jeziora i bagna przez zamarznięcie stała się w zimie łatwymi do przekroczenia.

Baczna uwagę należy poświęcić badaniu śladów na śniegu i błocie.

Na terenach zaśnieżonych, zwłaszcza zaś w górach, noszyciwać się należy nartami.

Podczas panujących śniegów ułatwiają maskowanie białe ubrania ochronne.

44. Służba w górach.

Tereny góryste, zwykle zalesione, ułatwiają w wysokim stopniu ukrycie się. równocześnie zaś obfitują w miejsca o rozległym widoku. Miejsca takie należy wykorzystywać dla organizowania na nich posterunków obserwacyjnych, celem śledzenia przejawów życia obchodzących organa W.O.P. Wobec zupełnej prawie niedostępności niektórych grzbietów i szczytów górskich ruch przez granicę górską odbywa się przeważnie dolinami, przełęczami i znanymi ścieżkami oraz korytami rzek i strumieni. Powyższe charakterystyczne cechy granicy górskiej trzeba stale mieć na uwadze przy zarządzaniu i wykonywaniu służby.

Podstawowym elementem służby w górach jest podsłuch obrany w takim miejscu, by najczęściej uczęszczane drogi i ścieżki dokładnie można było obserwować. Nie mniej ważne znaczenie posiada umiejętne stosowanie patrolu.

Patrole i podsłuchy na szczytach górskich są przeważnie niecelowe i mało skuteczne.

Nieracjonalnie zarządzona i wykonana służba w górach szybko w znacznym stopniu zużywa siły i zdrowie.

45. Służba w lesie.

Las, zwłaszcza gęsto podszyty, w wysokim stopniu utrudnia obserwację i możliwość poruszania się. Z tego powodu służba w lesie opierać się powinna na obsadzeniu przez podsłuchy ważniejszych dróg i ścieżek przede wszystkim zaś miejsc, w których drogi i ścieżki się krzyżują. Nie wystarczy jednak utworzenie jednej linii podsłuchów (jednej zapory), należy się grupować w głąb, by uchwycić przestępców granicznych którzy zdążyli prześlizgnąć się przez pierwszą linię podsłuchów.

Jeżeli las nie ciągnie się zbyt w głąb kraju, korzystnym będzie często obsadzenie podsłuchami zewnętrznej linii lasu.

Bardzo pomocnym w służbie w lesie jest pies graniczny.

Przy posuwaniu się przez las zachować należy ostrożności obowiązujące w służbie nocnej.

46. Służba nad wodami granicznymi i na granicy morskiej.

Służba nad wodami granicznymi (spławnymi rzekami i jeziorami) oraz na granicy morskiej opiera się na podsłuchach i posterunkach obserwacyjnych działających na brzegu lub wybrzeżu, a także na patrolach, wykonywanych na łodziach zwykłych i motorowych oraz kutrach. Podsłuchy stosować należy w pobliżu miejsc nadających się do lądowania.

Stałemu nadzorowi podlegać muszą przystanie (także rybackie), mosty i brody. Tok służby łodzi i kutrów normuje osobna instrukcja.

D. SPOSOBY PEŁNIENIA SŁUŻBY.

47. Elementy służby.

Elementami służby nazywamy wszelkie działania, przy pomocy których wykonywa się służbę graniczną w terenie. Rozróżnia się następujące elementy:

1. patrole,
2. podsłuchy,
3. posterunki obserwacyjne,
4. zasadzki,
5. obławy,
6. wartownicy,

Użycie poszczególnych elementów przy działaniach w terenie zależne jest od zadań, posiadanych wiadomości, względnie przewidywanych wydarzeń oraz warunków terenowych i innych.

48. *Formy działania.*

Działania w terenie mogą być wykonywane w sposób jawny lub ukryty.

Sposób jawny, przy którym wszystkie działania są widoczne dla otoczenia, jest mało skuteczny i wymaga licznej obsady granicy. Stosuje się go przy działaniach w terenie równym i otwartym lub tak zabudowanym, że uniknięcie obserwacji ze strony mieszkańców pogranicza jest niemożliwe.

Sposób ukryty, przy którym wszelkie działania odbywają się w ukryciu przed otoczeniem, jest formą działania najbardziej skuteczną. Powoduje brak pewności siebie u przestępców, a Wojskom O.P. daje tak ważny czynnik jakim jest zaskoczenie.

Działania ukryte możliwe jest w terenie pokrytym, górzystym i niezabudowanym.

Skuteczność powyższych form działania zależy w znacznym stopniu od wyrobienia i wyszkolenia oficerów i szeregowych.

49. *Patrole.*

Szeregowi wykonywujący służbę ruchową w terenie nazywają się patrolami. Patrole składają się z dwóch lub więcej szeregowych, z których jednego wyznacza się jako dowódcę. W porze nocnej patrole stosuje się tylko wyjątkowo w czasie niekorzystnych warunków atmosferycznych lub podczas silnych mrozów oraz zawiei śnieżnych.

Działanie patrolu polega na obchodzeniu wyznaczonego rejonu we wszystkich kierunkach przy ciągłej obserwacji terenu. Celem patrolu jest opanowanie małymi siłami znacznych przestrzeni przez niespodziane pojawienie się i przechodzenie w różnych kierunkach.

Patrole stosuje się zasadniczo w następujących wypadkach:

1. W porze dziennej w terenie otwartym zabudowanym, gdy z powodu obserwacji ze strony otoczenia stosowanie podsłuchu jest niemożliwe lub utrudnione.
2. Gdy z powodu szczupłej obsady stosowanie podsłuchu nie daje możliwości opanowania rozległego odcinka.
3. Gdy z powodu braku wiadomości o zamierzonych przestępstwach, stosowanie zasadzek było by niecelowe.

Unikać należy wysyłania patrolów stale w te same miejsca i w jednakowych odstępach czasu.

Wykorzystanie terenu przy zachowaniu potrzebnych ostrożności w czasie patrolowania jest jednym z najważniejszych warunków celowego i skutecznego patrolu.

Patrole poruszają się ostrożnie bez hałasu, przystając często w dogodnych punktach celem obserwowania, nadśłuchiwania i orientowania się oraz wykorzystując zasłony terenowe i ukrywając działania przed obserwacją ze strony otoczenia.

Szeregowi patrolu posuwają się w takim oddaleniu od siebie, które by zapewniło wzrokową łączność między nimi i dawało możliwość współdziałania i niesienia sobie pomocy.

Porozumiewają się ze sobą umówionymi znakami. W razie strzału, wołania o pomoc lub poczynienia innych nasuwających podejrzenia spostrzeżeń patrol powinien pospieszyć w ich kierunku.

Patrol powinien zwracać uwagę na wszystkie wydarzenia, na osoby napotykanne w służbie oraz na wszelkiego rodzaju sygnały i ślady. Pilnie obserwuje czy po stronie przeciwnej nie czynią się przygotowania do naruszenia granicy.

O ile warunki służby tego wymagają, patrole zbierają informacje potrzebne dla służby, wchodząc w rozmowy z napotykanymi osobami.

Po ukończeniu służby patrolowej dowódca patrolu powinien zdać szczegółowy raport przełożonemu.

50. Podśluch.

Podśluch polega na strzeżeniu z ukrycia zagrożonego odcinka granicy lub oznaczonego rejonu i zaskoczenia przeciwnika niespodzianym wystąpieniem. Podśluch jest najważniejszym elementem służby granicznej, działającym przez zaskoczenie.

W porze dziennej stosuje się normalnie podśluch w sile 2-ch szeregowych. W porze nocnej na podśluch nie należy wyznaczać mniej niż 2-ch szeregowych, z których jednego wyznacza się jako dowódcę.

W porze nocnej i w terenie zakrytym stosuje się z reguły podśluch.

Ponadto niezależnie od pory dnia i terenu należy stosować podśluch w następujących wypadkach:

1. W miejscach, przez które według posiadanych wiadomości prowadzą drogi dogodnie do naruszania granicy.
2. W miejscach, w których zauważono ślady prowadzące przez granicę albo ślady częstego przechodzenia w kierunku do i od granicy.
3. W miejscach, gdzie ze względu na dogodnie i skryte podejścia do granicy można się spodziewać przemytnictwa, nielegalnego przekroczenia granicy lub innego przestępstwa.

Warunkiem skuteczności podśluchu jest odpowiedni teren, dający możliwość obserwacji i dobrego ukrycia.

Wybór miejsca ukrycia i obserwacji należy do Komendanta Strażnicy, przy czym miejsce to powinno się stale zmieniać.

Szeregowy wyznaczony na podśluch powinien posuwać się do oznaczonego miejsca ci-

cho, w sposób niewidoczny dla otoczenia i z zachowaniem wszelkich ostrożności.

Zajmowanie i opuszczanie stanowiska odbywać się powinno niespostrzeżenie i bez pozostawiania śladów.

Podsluch obowiązuje zachowanie jak najlepszego spokoju. Nie wolno rozmawiać, palić tytoniu, ani też w jakikolwiek inny sposób zdradzać swego stanowiska. Podsluch w dzień i w nocy orientuje się wzrokiem i słuchem.

Podsluch melduje się kontrolującym przełożonym tylko wyjątkowo, o ile na to pozwalają okoliczności, przy czym w razie meldowania nie należy zmieniać postawy ani też przerywać obserwacji.

Dla ułatwienia porozumienia się podsluchu z organami kontrolującymi powinny być umówione znaki i sygnały. Znaków tych lub sygnałów należy zaniechać, gdy zachodzi obawa zdradzenia przez to stanowiska podsluchu.

W terenie otwartym, dającym szerokie pole widzenia, podsluch powinno się o ile możliwości zaopatrzyć w lornetkę polową.

51. Posterunki obserwacyjne.

Posterunki obserwacyjne są to posterunki specjalne, zadaniem których jest obserwowanie wszystkich przejawów życia, obchodzących organa W.O.P. tak w strefie nadgranicznej jak i po drugiej stronie granicy.

Posterunki obserwacyjne umieszcza się w miejscach wzgl. punktach dających dobre pole obserwacji, a zarazem zamaskowanych, stanowiących ukrycie posterunku przed wglądem osób postronnych. Żołnierz pełniący służbę na posterunku obserwacyjnym powinien być zaopatrzony w lornetkę, mapę, wzgl. szkic okolicy i blok meldunkowy. O ile warunki na to pozwalają, należy stanowisko posterunku obserwacyjnego połączyć telefonicznie ze Strażnicą.

52. Zasadzki.

W razie posiadania wiadomości o zamierzonym naruszeniu granicy i przemytnictwie lub innym przestępstwie stosuje się zasadzki. Zasadzka działa przez zaskoczenie, skład zasadzki zależy od sytuacji.

W porze nocnej na zasadzkę nie można wyznaczać mniej niż 2-ch szeregowych, z których jednego wyznacza się jako dowódcę. Szeregowych biorących udział w zasadzce obowiązuje zachowanie się jak na podsluchu.

Przystępując do działania w zasadzce, należy opracować szczegółowy plan i być przygotowanym na wszelkie możliwości, jakie w tym działaniu zajść mogą. Przy opracowywaniu planu działania zasadzki należy kierować się następującymi wytycznymi:

1. Zorientować się z których miejsc spodziewać się można naruszenia granicy i zależnie od tego odpowiednio rozmieścić szeregowych biorących udział w zasadzce.
2. Przewidzieć kierunki w jakich mogą udać się przestępcy w razie przejścia niespostrzeżenie.
3. Określić drogi na wypadek pościgu lub zbliżenia się w ukryciu do przestępców.
4. Zapewnić należyłą łączność.
5. Określić kierunki ognia w razie potrzeby użycia broni.
6. Pouczyć wszystkich biorących udział w zasadzce o zachowaniu się w przewidywanych sytuacjach.
7. Zapewnić obsadę pozostałej części odcinka nie objętej działaniem zasadzki.

Przy działaniach w zasadzce należy mieć na uwadze możliwość zastosowania przez przestępców różnego rodzaju podstępów jak np.: wysłanie szpicy, podawanie sygnałów mających na celu wprowadzenie w błąd organów W.O.P. i odwrócenia ich uwagi od innych odcinków itp.

Zasadzki należy stosować ogólnie, pamiętając o tym, że do zwykłych podstępów naruszenia granicy należy częste alarmowanie pewnych odcinków celem wyczerpania W.O.P. ciągłą służbą, prowokowanie do obsadzania pewnych odcinków, aby móc przejść na odcinkach innych itp.

Warunkiem powodzenia zasadzki jest dokładne opracowanie planu działania i przeprowadzenie wszystkich czynności przygotowawczych w jak największej tajemnicy.

Wydanie stosownych zarządzeń dla biorących udział w zasadzce powinno nastąpić w ostatniej chwili przed wyruszeniem na zasadzkę.

Zasadzka trwa tak długo, jak tego wymaga sytuacja miejscowa lub jak długo nakazuje otrzymany rozkaz.

Zasadzki zarządza zasadniczo Komendant Strażnicy.

53. Oblawy.

Oblawa jest to działanie zbiorowe polegające na dokładnym przeszukaniu określonego rejonu.

Oblawę zarządza się w celu:

1. Zamknięcia pewnego odcinka i przeszukiwania terenu przez patrole.
2. Przepatrolowania terenu w różnych kierunkach.

Oblawy należy przeprowadzać według opracowanego planu, zwracając szczególną uwagę na ścisłą łączność i współdziałanie poszczególnych grup biorących udział w oblawie. Przy układaniu planu oblawy należy dążyć do przecięcia drogi uciekającym i odcięciu im odwrotu. Przeszukiwanie terenu może się odbywać przez:

1. Posuwanie się tyralierką lub kilku tyralierkami w oznaczonym kierunku w pasie granicznym.
2. Objęcie oznaczonego rejonu pierścieniem w formie kotła lub worka i posuwanie się w oznaczonym kierunku, zaczynając pierścien obławy.

Oddziały wchodzące w skład obławy należy podzielić na grupy i patrole działające w oznaczonych kierunkach.

Patrole te powinny być dostatecznie silne, aby mogły w razie potrzeby stawić opór do czasu nadejścia pomocy oraz by mogły uniemożliwić przerwanie pierścienia wzgl. linii obław. Patrole biorące udział w obławie powinny starannie przetrząsnąć i przeszukać teren oraz zabudowania, przez które się posuwają, poczym dopiero mogą postępować naprzód.

Przeszukiwanie w czasie obławy zabudowań nie jest równoznaczne z rewizją domową lecz jest to jedynie czynność pościgowa, która powinna być dokonana bez straty czasu.

Wszyscy biorący udział w obławie powinni wykazywać jak najwięcej inicjatywy, rozważli i stanowczości w ramach danego im zadania i planu obławy, mając zawsze na uwadze determinację i przebiegłość ściganych przestępców. Szeregowi biorący udział w obławie w porze nocnej powinni być zaopatrzeni w latarki elektryczne.

Powodzenie obławy zależy przede wszystkim od planowego i szybkiego jej przeprowadzenia oraz znajomości warunków terenowych i innych.

Obławy zarządza i przeprowadza zasadniczo Komendant Odcinka.

Zarządzający obławą powinien pozostawić część szeregowych w odwodzie celem zapewnienia ochrony granicznej na czas po ukończeniu obławy oraz na wypadek potrzeby doraźnego działania.

W razie przeprowadzenia obławy wspólnie z Wojskiem, organami Bezpieczeństwa Publicznego lub Milicją Obywatelską, należy przed rozpoczęciem akcji uregulować sprawę kierownictwa obławą. Zarządzający obławą obowiązany jest po jej przeprowadzeniu zameldować przełożonemu powód zarządzenia obławy, czas trwania, miejsce, wynik, ilu szeregowych użył i z jakich Strażnic.

54. *Wartownicy.*

Szeregowi pełniący służbę obserwacji w miejscach, w których są widoczni dla otoczenia lub pełniący służbę ochrony nazywają się wartownikami. Wartowników stosuje się w następujących wypadkach:

1. Gdy otwarty teren, pozbawiony możliwości ukrycia się lub ożywiony ruch zmusza do działania jawnego i wyklucza zastosowanie podsłuchu, zastosowanie zaś patrolu byłoby niecelowe.

2. W celu ochrony pewnych obiektów.

Służba wartownika ma charakter przede wszystkim zapobiegawczy i zależnie od potrzeb wartownicy mogą być stali, czasowi lub doraźni.

W szczególności wystawia się wartowników na punktach przejściowych na terenach kolejowych, w portach, w miejscowościach przeciętych linią graniczną lub w miejscach, gdzie osiedla ludzkie skupione są tuż przy granicy itp. oraz celem strzeżenia osób przytrzymanych, zajętych towarów, pilnowania obiektów lub przedmiotów skarbowych, przy zwłokach itp. Wartownicy wystawieni na punktach przejściowych, gdzie nie ma Urzędów Celnym, spełniają wszelkie czynności wchodzące w zakres służby powyższych organów, a w szczególności:

1. kontrolowanie dokumentów,
2. rewizja osobista i bagażu.

Do pełnienia służby takich wartowników należy wyznaczać szeregowych doświadczonych i dokładnie obeznanym z obowiązującymi przepisami.

Zależnie od celu i właściwości służby danego wartownika przełożony zarządzający służbę powinien określić obowiązki wartownika szczegółową instrukcją.

55. Pościg.

Obowiązkiem organów W.O.P. jest nie dopuścić by granicę państwową przekraczały bandy dywersyjne, przemytnicze, wszelkiego rodzaju przestępcy graniczni, jak zbiedzy, dezertery itp. tak na wewnątrz jak i na zewnątrz i tłumić takie próby w zarodku.

W razie przekroczenia granicy Państwa od strony sąsiada przez bandy, czy też pojedyncze osoby i wdarcia się w głąb terytorium organa W.O.P. muszą je ścigać celem otoczenia, odcięcia drogi, pochycenia wzgl. zniszczenia. Pościg prowadzi się stanowczo, energicznie, wszelkimi stojącymi do dyspozycji siłami i środkami aż do skutku. Należy zawiadomić natychmiast przełożonych i sąsiadów celem uzyskania pomocy i współpracy. Wezwać również do współpracy ludność cywilną oraz organa Bezpieczeństwa Publicznego i Milicję Obywatelską itp.

Dużą pomocą w pościgu są psy graniczne i dlatego należy ich używać w dużym zakresie.

Ścigać równolegle i wyprzedzająco dla większej pewności powodzenia.

Na wypadek pościgu w kierunku granicy pościg musi być tym szybszy i energiczniejszy, by odciąć bandy jeszcze przed granicą, nie dopuścić by przekroczyły granicę i wydostały się bezkarnie.

56. Użycie broni.

Organa W.O.P. mają prawo i obowiązek użycia broni podczas wykonywania czynności służbowych w wypadkach określonych poniżej:

1. W celu odparcia niebezpieczeństwa napadu lub zamachu zagrażającego życiu, zdrowiu lub wolności oficera lub szeregowego W.O.P. i innych obywateli, wzgl. całości mienia publicznego lub prywatnego oraz celem przeciwdziałania przedsięwzięciu czynności, zmierzających bezpośrednio do takiego napadu lub zamachu.
2. W razie nieusłuchania wezwania do natychmiastowego odłożenia broni lub innych przedmiotów, których użycie może zagrażać życiu, zdrowiu oficera lub szeregowego albo innego obywatela. Tak samo w wypadku, gdy wezwany do odłożenia broni lub innych przedmiotów samowolnie je podejmuje.
3. W celu pokonania czynnego oporu, udaremniającego wykonanie czynności służbowych oraz w celu pokonania gwałtu fizycznego, który nie jest napadem lub zamachem lecz ma pozbawić oficera lub szeregowego fizycznej możliwości wypełnienia obowiązku służbowego.

4. W celu udaremnienia ucieczki osoby aresztowanej lub przytrzymanej, co do której ma się podejrzenie, że jest niebezpiecznym przestępcą oraz celem ujęcia uciekającego niebezpiecznego przestępcy albo unieszkodliwienia go, jeśli schroni się do kryjówki lub zajął stanowisko obronne.
5. W służbie wartowniczej i konwojowej przeciw każdemu, kto narusza lub usiłuje naruszyć przedmiot wzgl. obiekt strzeżony oraz przeciwko osobie, która nie usłuchała rozkazu wartownika wzgl. konwojenta.
6. Oficerowie i szeregowi W.O.P. występujący w Oddziałach zwartych mogą użyć broni tylko na rozkaz Dowódcy. Oddział zwarty W.O.P. może poza tym użyć broni w wypadkach biernego oporu, stawianego przez tłum przy wykonywaniu obowiązku zleconego.

Przed użyciem broni należy podejrzanego wezwać jednorazowo głosem do zaniechania lub spełnienia danej czynności. Jeżeli wezwanie jest niemożliwe ze względu na okoliczności, należy je zastąpić wystrzałem ostrzegawczym w powietrze. Bez poprzedniego wezwania można użyć broni w wypadkach, w których zwłoka grozi niebezpieczeństwem dla życia

żołnierza lub osób trzecich, albo może udaremnić pościg, ujęcie przestępcy lub grozi kłóską żywiołową.

57. Wzmocnienie ochrony granicy.

Wzmocnienie ochrony granicy zarządza się celem zabezpieczenia zagrożonych punktów w razie spodziewanych ważniejszych wydarzeń na granicy lub w pasie granicznym. Wzmocnienie ochrony granicy polega na użyciu do służby i wzmożeniu działalności całego rozporządzalnego stanu osobowego. W miarę potrzeby do wzmocnienia ochrony granicy można przydzielić szeregowych z innych Odcinków i wykorzystać grupy manewrowe.

Przy wzmocnionej ochronie granicy mogą zależnie od sytuacji mieć zastosowanie wszystkie elementy służby i działania zbiorowego. W miarę potrzeby należy zarządzić w poszczególnych jednostkach organizacyjnych pogotowie. Wzmocnienie ochrony granic zarządza zasadniczo każdy Dowódca na swoim odcinku. Zarządzenie to może obejmować mniejsze lub większe odcinki na przeciąg czasu, jakiego wymaga sytuacja lub zadanie.

58. Stosowanie znaków rozpoznawczych.

Organom W.O.P. pełniącym służbę wydaje się znaki rozpoznawcze (hasło, odzew).

W razie współdziałania z organami innych władz np. Wojska, Milicji Obywatelskiej, wprowadza się specjalne (oddzielne) znaki rozpoznawcze na czas trwania tej akcji.

59. Pogotowie.

Pogotowie jest to podniesienie stanu normalnej gotowości jednostek organizacyjnych do natychmiastowego wystąpienia w akcji zbiorowej. Polega ono na zgrupowaniu szeregowych w lokalu urzędowym danej jednostki, w koszarach lub w innym oznaczonym miejscu. Z chwilą zarządzenia pogotowia nie wolno nikomu wydalac się z miejsc wyznaczonych zarządzeniem.

W zarządzeniu pogotowia należy określić sposób zachowania się jednostek, postawionych w stan pogotowia oraz przewidzieć odpowiednie zabezpieczenie inwentarza na wypadek wyjścia do akcji w terenie.

W miarę potrzeby należy zwiększyć zaopatrzenie w amunicję. Pogotowie zarządzają przełożeni od Komendanta Odcinka w zwyż, w wypadku gdy zadania ochrony granicy oraz bezpieczeństwa na pograniczu wymagają pełnej gotowości do działań zbiorowych. O wydanym zarządzeniu pogotowia należy niezwłocznie meldować bezpośrednio przełożonemu.

60. Alarmy.

Alarm jest środkiem do osiągnięcia natychmiastowej gotowości do wystąpienia. Odbywa się na podstawie zarządzenia alarmowego przygotowanego przez dowódcę danej jednostki i zatwierdzonego przez bezpośredniego przełożonego. Zarządzenie alarmowe powinna zawierać:

1. miejsce alarmowe danej jednostki,
2. sygnały alarmowe dostosowane do warunków miejscowych jak: strzały pojedyncze lub serie strzałów, dzwony, gongi, rakiety, sygnały telefoniczne lub pisemne, cykliści, gońcy piesi i konni itp.
3. sposób zachowania się szeregowych będących w służbie.
4. sposób zabezpieczenia lokalów urzędowych, koszar i inwentarza.

Zarządzenie alarmowe należy traktować jako ściśle tajne.

Alarm zarządza w zasadzie przełożony danej jednostki.

W wypadkach nagłych jednak, wymagających natychmiastowego wystąpienia z ważnych przyczyn jak: pożar, napad, rozruchy itp. alarm powodować może dyżurny oraz każdy oficer i szeregowy i to zarówno w służbie jak i poza służbą.

Natychmiast po otrzymaniu sygnału alarmowego wszyscy należący do danej jednostki powinni stawić się na miejscu alarmowym ubrani i uzbrojeni jak do służby.

W razie nieobecności dowódcy komendę nad zaalarmowaną jednostką obejmuje oficer względnie szeregowy najstarszy stopniem lub starszeństwem.

Alarm powinien być przeprowadzony o ile możliwości bez zwrócenia uwagi otoczenia.

Alarm powinien być przedmiotem szkolenia i ćwiczeń dla zapewnienia jak największej sprawności i szybkości w postawieniu poszczególnych jednostek w gotowości do wystąpień.

61. Badanie śladów.

Śladem nazywamy wszelkie zmiany powstałe w terenie wskutek przejścia osób wzgl. dokonania jakiegokolwiek czynności jak np.: odciski stóp ludzkich, konyt końskich, kół wozu, stratowana trawa, zboże, połamane gałęzie, zgubione lub porzucone przedmioty itp.

W służbie granicznej ślady posiadają wielkie znaczenie, dają one dokładny obraz ruchu na odcinku i umożliwiają często wykrycie przestępstwa i ujęcie przestępców.

Obowiązkiem wszystkich żołnierzy W.O.P. jest baczne zwracanie uwagi na wszelkie napotkane ślady i ich tropienie. Obowiązek ten ciąży szczególnie na patrolach. Ze względu na

wielkie znaczenie śladów dla ochrony granicy należy wyznaczać w miarę potrzeby specjalne patrole z zadaniem obejścia odcinka i zbadania śladów. Zauważywszy ślady, patrol zwraca uwagę na ich cechy charakterystyczne i postępuje za nimi tak długo dopóki nie natknie się na przestępców lub dopóki ślady nie zaginą. Tropienie śladów należy rozpocząć prowadzić niezwłocznie po dostrzeżeniu, o ile inne względy służbowe nie stoją temu na przeszkodzie. W wypadkach, w których istnieje możliwość użycia do tropienia śladów psa granicznego, należy miejsce wykrycia śladów zabezpieczyć i pozostawić w stanie niezmiennym do chwili sprowadzenia psa.

Gdy warunki służbowe nie pozwalają na natychmiastowe tropienie lub gdy ślady prowadząc zbyt daleko, odciągnąć mogą organ W.O.P. od zadania głównego, należy zapamiętać miejsce śladu, zanotować jego właściwości i rodzaj.

Zgubione lub porzucone przedmioty, które mogą naprowadzić na osobę przestępcy lub przedmiot przestępstwa należy wraz ze szczegółowym raportem doręczyć Komendantowi Strażnicy celem odpowiedniego wykorzystania, wzgl. zabezpieczyć je na miejscu, gdy jest możliwość użycia psa granicznego.

Pościg bezpośredni po śladach daje rezultat przeważnie tylko w wypadkach, gdy ślad jest

świeży i gdy istnieją dobre warunki np. rosa poranna, świeży śnieg itp.

Szeregowi powinni przy każdej sposobności samodzielnie badać i obserwować wszelkie ślady, ponieważ tylko tą drogą można osiągnąć należytą wprawę w tropieniu śladów.

62. *Psy graniczne.*

Wielkie znaczenie dla służby ochrony granic przedstawiają tresowane psy graniczne. Sposób i warunki użycia psów granicznych normuje osobna instrukcja.

ROZDZIAŁ III.

OBOWIĄZKI WYNIKAJĄCE Z CHARAKTERU SŁUŻBY GRANICZNEJ.

I. OBOWIĄZKI OGÓLNE.

63. *Znaczenie służby granicznej.*

Służba Ochrony Granic jest jedną z najszczytniejszych służb dla Polski Demokratycznej. Nasze Demokratyczne zdobycze ustrojowe, nasze osiągnięcia gospodarcze, bogactwami naturalnymi i przemysłem naszych ziem odzyskanych są solą w oku nie tylko rodzimych grup reakcyjnych w kraju i zagranicą, ale również i międzynarodowych grup kapitalistycznych.

Wykorzystując naturalną w okresie powojennym słabość ochrony naszych granic, będąc nam one nasyłać szpiegów i dywersantów, będąc wraz z reakcyjnymi grupami na emigracji wspomagać ludźmi i środkami materialnymi działalność faszystowskich band terrorystycznych wewnątrz kraju. Kierownictwa tych band będąc ze swojej strony wysyłać swych łączników dla utrzymania kontaktu z zagranicznymi protektorami. Dlatego każdy oficer i szeregowy W.O.P. musi mieć pełną świadomość tego, że stoi na jednym z najważniejszych odcinków walki z reakcją krajową i międzynarodową, walki o utrwalenie władzy ludu pracującego, o utrwalenie zdobyczy demokratycznych naszego Narodu. Ważnym również zadaniem służby granicznej jest zwalczanie przemytu walut i towarów. Przemyt taki nie tylko okrada skarb Państwa przez uniknięcie opłat celnych, ale działa bezpośrednio na szkodę całego społeczeństwa. Poświęcając się całkowicie służbie granicznej oficer i szeregowy W.O.P. powinien ukochać swój zawód i głęboko przejąć się poczuciem jego szczytności i jego znaczenia dla Polski Ludowej. Wszystkie nałożone na niego obowiązki służbowe powinien wykonywać gorliwie i sumiennie bez względu na grożące mu z tego powodu niebezpieczeństwo. Swym wzorowym trybem życia powinien zjednywać sobie ogólny szacunek i unikać wszystkiego, co mogło-

by obniżyć poważanie i zaufanie, którego stanowisko jego wymaga.

64. Odpowiedzialność.

Oficer i szeregowy jest osobiście odpowiedzialny za wykonanie obowiązków, które wynikają z istniejących przepisów oraz zadań zleconych mu przez przełożonych.

65. Karność i posłuszeństwo.

Oficer i szeregowy wypełnia ściśle i punktualnie wszystkie rozkazy swych przełożonych, nie rozpatrując ich słuszności o ile wydany rozkaz w sposób wyraźny nie sprzeciwia się obowiązującym przepisom ustawowym. Jeżeli rozkaz jest wyraźnie przeciwny dobru służby lub zawiera znamiona omyłki, należy spostrzeżenia swoje zameldować przełożonemu. Rozkaz taki wydany powtórnie musi być wykonany. W ważniejszych wypadkach podwładny może prosić o wydanie rozkazu na piśmie.

66. Działanie na własną odpowiedzialność.

Zmiana warunków upoważnienia, a nawet obowiązuje podwładnego do zwrócenia się do przełożonego o zmianę rozkazu. W wypadkach niecierpiących zwłoki podwładny obowiązany jest działać samodzielnie w duchu obowiązujących przepisów. Za postępowanie bierze na siebie pełną odpowiedzialność, a o swoim postępowaniu wraz z uzasadnieniem tegoż ma jak naj-

szybciej złożyć meldunek przełożonemu. Zmiana warunków i konieczność działania na własną odpowiedzialność zajdzie w służbie granicznej przede wszystkim:

1. W wypadkach potrzeby niesienia pomocy innym organom W.O.P. lub osobom pozostającym w niebezpieczeństwie.

2. W wypadkach wymagających doraznych dochodzeń lub innych zarządzeń.

3. W wypadkach potrzeby przytrzymania osób lub zajęcia towaru.

Do podjęcia działania na własną odpowiedzialność obowiązany jest oficer i szeregowy w każdej chwili bez względu na to czy znajduje się w służbie, czy w czasie wolnym od służby, gdy tego wymaga sytuacja a na zameldowanie przełożonemu nie pozwala brak czasu.

67. Nieobecność na służbie.

Oficer i szeregowy obowiązany jest zameldować natychmiast w drodze pisemnej lub ustnej bezpośrednio przełożonemu o każdej przeszkodzie do pełnienia służby.

Przełożony może żądać udowodnienia tej przeszkody, a w wypadku choroby poddać oficera lub szeregowego zbadaniu lekarskiemu.

W stosunku do szeregowych Strażnicy zarządzenia takie może wydać Komendant Odcinka, któremu Komendant Strażnicy powinien meldować niezwłocznie o każdej przeszkodzie w pełnieniu służby przez podwładnych.

68. Tajemnica urzędowa.

Oficer i szeregowy obowiązany jest zachować w tajemnicy wszystkie sprawy, o których dowiedział się dzięki swemu stanowisku służbowemu lub dowiedział się przy wykonywaniu swych obowiązków służbowych. O ile sprawy takie uznano za poufne lub gdy utrzymania ich w tajemnicy wymaga dobro publiczne albo inne względy służbowe.

Zachowanie tajemnicy obowiązuje wobec każdego, komu oficer i szeregowy nie jest obowiązany donieść o tych sprawach służbowo. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie służby czynnej, jak i po przejściu w stan nieczynny, do rezerwy i na emeryturę oraz po rozwiązaniu stosunku służbowego i z jakiegokolwiek powodu.

Od obowiązku zachowania tajemnicy może oficera i szeregowego zwolnić jedynie Szef Departamentu W.O.P. Zachowanie tajemnicy urzędowej obowiązuje również przy składaniu zeznań przed sądem.

69. Wydalenie się poza rejon służbowy.

Oficerom i szeregowym wolno wydalać się poza rejon służbowy tylko na podstawie zezwolenia właściwych przełożonych. Zezwoleń udzielają:

dla oficerów — Dowódca Oddziału,
dla szeregowych — Komendant Strażnicy,
wzgl. każdy wyższy przełożony.

70. *Ubiór i oporządzenie w służbie.*

Szeregowi pełnią służbę w przepisowym umundurowaniu i oporządzeniu.

Ubiór szeregowego będącego w służbie stanowią:

1. czapka (z opuszczonym paskiem),
2. kurtka sukienna lub drelichowa,
3. spodnie krótkie,
4. płaszcz albo peleryna gumowa,
5. buty długie lub trzewiki i owijacze,
6. pas główny z żabką do bagnetu,
7. ładownica,
8. torba służbowa.

W miesiącach zimowych zamiast płaszcza mogą szeregowi nosić kożuchy oraz przy opadach śnieżnych płaszcze ochronne (białe). Doopuszczalne jest również noszenie kołnierzy futrzanych.

Noszenie szala wełnianego jest dozwolone pod płaszczem lub kożuchem.

W warunkach specjalnych dozwolone jest noszenie butów gumowych.

71. *Uzbrojenie w służbie.*

Szeregowi pełnią służbę z przepisową bronią służbową i amunicją.

Uzbrojenie szeregowego w służbie stanowią:

1. karabin (karabinek lub automat),
2. bagnet,
3. 30 nabojów na kb. wzgl. kbk. lub pełny magazynek na automat.

W razie potrzeby może Komendant Strażnicy podwyższyć dotację amunicji.

Dowódca Oddziału może zezwolić poszczególnym szeregowym na pełnienie służby z pistoletem służbowym zamiast karabina. Pełniący służbę z pistoletem powinien posiadać 2 pełne magazynki nabojów.

Używanie broni służbowej do celów myśliwskich jest zakazane.

72. *Przybory służbowe.*

Szeregowy będący w służbie powinien posiadać przy sobie następujące przedmioty:

1. legitymację służbową,
2. notatnik służbowy,
3. naregulowany zegarek,
4. opatrunek osobisty,
5. latarkę elektryczną,
6. ołówek chemiczny,
7. kajdanki.

73. *Znajomość terenu i warunków miejscowych.*

Każdy oficer i szeregowy powinien dokładnie poznać rejon, na który rozciąga się jego działalność służbowa. Znajomość ta obejmuje teren, mieszkańców i miejscowe warunki w szczególności zaś stosunki handlowe i osobiste mieszkańców pasa granicznego, przy czym powinna sięgać jak najdalej w głąb kraju.

Tylko dokładne poznanie tych warunków i dostosowanie do nich zasad i sposobów pełnienia służby zapewnia jej celowość i skuteczność. Niezależnie od szczegółowej znajomości własnego odcinka każdy oficer i szeregowy powinien poznać i orientować się w terenie odcinków sąsiednich.

74. Stosunek do funkcjonariuszów innych władz.

W stosunku do funkcjonariuszów innych władz i urzędów państwowych oficer i szeregowy powinien zachowywać się poprawnie i uprzejmie. We wszystkich wypadkach, kiedy zachodzi potrzeba lub gdy zwróci się do oficera lub szeregowego organ innych władz państwowych, należy udzielić mu pomocy, o ile nie stoi to w sprzeczności z jego bezpośrednimi obowiązkami i nie przekracza jego uprawnień.

75. Praca organów W.O.P. z ludnością cywilną strefy granicznej.

Aparat polityczno-wychowawczy oraz oficerowie liniowi prowadzą masową, a cały skład osobowy indywidualną pracę polityczno-wychowawczą wśród ludności cywilnej strefy granicznej. Specjalnym celem tej pracy, poza zadaniami wytyczanymi przez Gł. Zarząd Pol.-Wych. dla całego Wojska, jest uświadamianie ludności strefy granicznej o znaczeniu ochrony

granic dla bezpieczeństwa naszego demokratycznego Państwa, profilaktyczne przeciwdziałanie przestępstwom granicznym przez zohydowanie ich oraz uświadamianie o grożącej za nie odpowiedzialności i pobudzanie ludności cywilnej do współpracy z organami W.O.P. przede wszystkim przez baczną obserwację środowiska i natychmiastowe zawiadamianie ich o każdej podejrzanej działalności. Spośród miejscowej ludności należy wyłonić stały aktyw do współpracy z W.O.P., dobierając do niego członków demokratycznych partii politycznych i demokratycznych partii młodzieżowych. Aktyw ten współpracuje bezpośrednio z organami W.O.P. oraz prowadzi odpowiednią pracę uświadamiającą wśród reszty ludności swego środowiska. Specjalną uwagę należy poświęcić pracy z młodzieżą, która najłatwiej da się wciągnąć do konkretnej współpracy z W.O.P. i może w niej oddać największe usługi.

Przez odpowiednią zarówno masową jak i indywidualną pracę z młodzieżą należy w niej wyrobić przekonanie, że pomaganie organom W.O.P. w ich pracy przez udzielanie wszelkich żądanych informacji, stałe obserwowanie środowiska i natychmiastowe informowanie z własnej inicjatywy o wszystkich zaobserwowanych wypadkach podejrzanej działalności jest obywatelskim obowiązkiem każdego Polaka, że w ten sposób wnosi się ważki wkład do sprawy bezpieczeństwa Polski.

76. *Zachowanie się wobec publiczności.*

W stosunku do publiczności oficer i szeregowy powinien być taktowny i uprzejmy, swoim zachowaniem się powinien wzbudzać szacunek i zaufanie do munduru, który reprezentuje wszystkie Wojska Ochrony Pogranicza. W razie jednak potrzeby występować powinien stanowczo i energicznie, działając ściśle w granicach swych uprawnień.

77. *Palenie tytoniu w służbie.*

Palenie tytoniu w czasie służby jest w zasadzie dozwolone, o ile nie zdradza miejsca służby.

W miejscach, w których pełni się służbę w sposób zamaskowany, jak również podczas dokonywanych rewizji osobistych lub domowych, w czasie eskortowania osób przytrzymałych oraz podczas pełnienia służby wartowniczej palenie tytoniu jest niedopuszczalne bez względu na porę dnia i nocy. Palenie tytoniu podczas wykonywania służby nocnej jest wzbronione.

78. *Wstępowanie do lokalów publicznych.*

Wstępowanie do lokalów publicznych podczas służby w celach niesłużbowych jest wzbronione.

79. *Meldowanie się w służbie.*

Oficer i szeregowy W.O.P. podczas wykonywania służby obowiązany jest meldować się na-

potkanym przełożonym. Meldowanie się w służbie odbywać się powinno w sposób niezwracający uwagi otoczenia. Meldując się w nocy, należy starać się o zachowanie ciszy.

Jeżeli ze względu na rodzaj wykonywanej służby lub powierzone zadanie, zachodzi obawa zdradzenia stanowiska, meldowanie się przełożonemu nie obowiązuje. W tych wypadkach jednak podwładny powinien, o ile to jest możliwe, dać przełożonemu znak swej obecności w taki sposób, by to nie zdradziło jego ukrytego stanowiska i nie przeszkadzało jego czynnościom. (np. obserwacji).

2. OBOWIĄZKI PRZEŁOŻONYCH.

80. *Stanowisko przełożonego.*

Dowódca każdej jednostki W.O.P. jest przełożonym wszystkich oficerów i szeregowych, przydzielonych do tej jednostki. Przełożony kieruje działalnością podległej mu jednostki, szkoli i wychowuje swych podwładnych, pobudza w nich ustawicznie inicjatywę, samodzielność i energię w działaniu, rozwijając w nich zarazem poczucie obywatelskie.

Stale mając na uwadze naczelny cel służby, przełożony czuwać powinien nad właściwym stosowaniem w służbie granicznej obowiązujących ustaw, regulaminów, instrukcji i rozkazów władz służbowych.

Swoim zachowaniem tak w służbie jak i poza służbą przełożony powinien stale świecić przykładem podwładnym. Przełożonego powinno wyróżniać zamiłowanie służby i doskonała jej znajomość. Każdy przełożony jest odpowiedzialny osobiście za całokształt służby swojego odcinka i należyte wykonanie obowiązków.

81. Utrzymanie karności i porządku.

Utrzymanie karności i porządku wewnętrznego w poszczególnych jednostkach W.O.P. jest jednym z najważniejszych obowiązków wszystkich przełożonych.

Celem utrzymania karności i porządku przełożeni są wyposażeni we władzę dyscyplinarną.

Przy stosowaniu kar należy być sprawiedliwym i pamiętać, że zasadniczym warunkiem karności jest odpowiednie wychowanie podwładnych. Przykład przełożonego odgrywa w tym wychowaniu rolę zasadniczą.

82. Wyszkolenie.

Dowódcy wszystkich jednostek obowiązani są stale dbać o należyte wyszkolenie podwładnych. Obowiązek ten ciąży przede wszystkim na oficerach, jako właściwych wychowawcach szeregowych. Powinni oni stale doskonalić się w nauczaniu i instruowaniu szeregowych.

Szeregowi na stanowiskach dowódców pomagają oficerom w nauczaniu szeregowych. Jako przełożeni przebywający w nieustannej styczności z podwładnymi, pobudzają w nich dążność do pogłębiania potrzebnych w służbie wiadomości i znajomości obowiązujących przepisów.

Wyszkolenie odbywa się według programów, opracowanych na podstawie przepisów o wyszkoleniu oraz wytycznych wyszkoleniowych Szefa Departamentu W.O.P.

Wszystkie programy wyszkoleniowe należy przedkładać bezpośrednio przełożonemu, którzy po ich zatwierdzeniu stale powinni czuwać nad ścisłym i celowym ich wykonywaniem.

88. Dyzlokacja i obsada.

Dowódcy wszystkich szczebli mają obowiązek dbać o to aby dyzlokacja i obsada poszczególnych jednostek W.O.P. była zawsze celowa.

W razie potrzeby należy przedstawiać władzom przełożonym uzasadnione wnioski w sprawie dyzlokacji poszczególnych jednostek i ich obsady.

84. Kontrola służby.

Kontrola służby granicznej polega na badaniu celowości wydanych zarządzeń i ich należytego wykonania. Kontrola, aby była sku-

teczną, powinna być niespodziewana i nie szablonowa, podejmowana nieregularnie w różnych dniach i godzinach tak w porze dziennej jak i nocnej.

Dowódcy wszystkich szczebli obowiązani są jaknajczęściej kontrolować podległe jednostki organizacyjne i usuwać doraźnie wszelkie zauważone niewłaściwości.

Szef Wydziału W.O.P. przy D.O.W. ma obowiązek kontrolowania jednostek W.O.P. na terenie danego W.O.W. nie rzadziej niż raz w ciągu 3-ch miesięcy.

Dowódca Oddziału ma obowiązek skontrolowania podległych mu Komend i Strażnic nie rzadziej niż raz w miesiącu. Kontrola jego obejmuje również dorywcze kontrolowanie służby w terenie.

Komendant Odcinka ma obowiązek kontrolowania podległych mu Strażnic nie rzadziej niż raz w tygodniu i to tak w dzień jak i w nocy oraz w dnie powszednie jak i świąteczne.

Komendant Odcinka powinien kontrolować zarówno strażnice jak i służbę w terenie.

Dowódca Strażnicy obowiązany jest najmniej raz na dobę skontrolować służbę na granicy.

Wszelkie zauważone braki i usterki oraz wydane zarządzenia wpisuje kontrolujący do książki służby oraz powinien je ogłosić w rozkazie.

85. Współdziałanie z innymi władzami.

Dowódcy poszczególnych jednostek W.O.P. powinni pozostawać w jak najbliższej styczności z innymi władzami państwowymi i ich organami celem wzajemnego współdziałania.

Dotyczy to przede wszystkim:

1. Władz i dowództw wojskowych;
2. władz akcyzowo-celnych;
3. władz administracyjnych i bezpieczeństwa.

Dowódcy poszczególnych jednostek W.O.P. powinni udzielać pomocy lub asystencji na wezwanie innych władz państwowych, każdy w zakresie przysługujących mu uprawnień.

86. Troska o dobro-i majątek państwowy.

Inwentarz i wszelki majątek państwowy powinien być przedmiotem troskliwej opieki wszystkich, którym został oddany do użytkowania lub powierzony ich pieczy. Obowiązek ten dotyczy zarówno przechowania i konserwacji poszczególnych przedmiotów jak i ich użytkowania. Staraniem przełożonych powinno być podniesienie czasu używalności przedmiotów i materiałów skarbowych przez odpowiedni wpływ na podwładnych.

Winnych zniszczenia lub uszkodzenia przedmiotów skarbowych należy pociągać do odpowiedzialności dyscyplinarnej, materialnej lub sądowo karnej.

SŁUŻBA NA STRAŻNICZY.

87. *Tok służby.*

Strażnica wykonywuje wszystkie rodzaje służby granicznej. Wysyła patrole, wystawia podsłuchy i posterunki, urządza zasadzki, bierze udział w obławach itp.

88. *Plan służby.*

Służbą szeregowych Strażnicy kieruje Komendant Strażnicy przy pomocy planów służby.

Plan służby jest to opracowanie i podział czynności służbowych między poszczególnych szeregowych Strażnicy, przy pomocy „Rozkazów służby“. Plan służby opracowuje Komendant Strażnicy na przeciąg 1 doby (wzór Nr 1).

W wypadkach ważniejszych Komendant Odcinka powinien opracować plan służby osobiście.

Plan służby opracowuje się na podstawie:

1. wytycznych wskazówek przełożonych;
2. wiadomości uzyskanych drogą wywiadu;
3. spostrzeżeń własnych, podwładnych i sąsiadów;
4. wykrytych śladów;

5. warunków terenowych, pory dnia i roku, warunków bezpieczeństwa i różnych warunków lokalnych;

6. stanu liczebnego Strażnicy.

Każda czynność, jaką przewiduje plan służby powinna mieć dokładnie określone zadanie.

89. *Punkty orientacyjne.*

Punkty orientacyjne są to punkty w terenie oznaczone w umówiony sposób dla celów służby granicznej. Zastosowanie punktów orientacyjnych ma na celu ułatwienie wydania rozkazów w sposób krótki, prosty, a dla osób postronnych niezrozumiały. Punkty orientacyjne oznacza się cyframi i literami. Wybiera je i oznacza Komendant Odcinka.

Oznaczenie punktami orientacyjnymi powinno obejmować cały teren odcinka, sięgając odpowiednio w głąb kraju. Punkty orientacyjne wyznacza się od lewego do prawego skrzydła Odcinka. Zmiany oznaczenia punktów orientacyjnych przeprowadza się obowiązkowo z chwilą zwolnienia starszego rocznika.

Oficerowie i szeregowi obowiązani są dokładnie znać punkty orientacyjne odcinków, na które rozciąga się ich działalność służbowa.

90. *Szkic punktów orientacyjnych — oleata.*

Przy ustaleniu punktów orientacyjnych posługiwać się należy planem w skali 1:25.000. Punkty orientacyjne należy oznaczać nie bez-

pośrednio na planie lecz na kalce przezroczy-
stej. (oleata). Do oleaty z punktami orienta-
cyjnymi należy sporządzić spis punktów orien-
tacyjnych, w którym obok oznaczenia punktu
liczbą i literą, podaje się dokładne określenie
danych obiektów terenowych (wzór Nr 2).

Komendanci skrzydłowych Strażnic sąsia-
dujących z sobą Odcinków wymieniają między
sobą szkice i spisy punktów orientacyjnych.
Punkty orientacyjne, ich spisy oraz plany
i rozkazy służby stanowią przedmiot ścisłej
tajemnicy urzędowej. Zabrania się używania
punktów orientacyjnych w protokołach lub
jakiegokolwiek korespondencji wychodzącej na-
zewnątrz W.O.P.

91. Rozkaz służby.

Rozkaz służby jest to pisemne oznaczenie
przy pomocy punktów orientacyjnych drogi,
którą dany szeregowy ma przebyć i czynności,
jakie w określonym czasie ma wykonać (wzór
Nr 3) oraz terminu rozpoczęcia następczej
służby.

Rozkaz służby podaje ustnie Komendant
Strażnicy podwładnym szeregowym zasadniczo
przy obejmowaniu przez nich służby.

Rozkaz służby powinien być zachowany
w ścisłej tajemnicy i może być udzielany we
właściwym czasie tylko tym organom do wia-

domości, które mają przy jego wykonywaniu
współdziałać i tylko o tyle, o ile zachodzi po-
trzeba.

Odprawy służby zasadniczo dokonuje osobi-
ście Komendant Strażnicy, a w jego nieobecno-
ści Z-ca lub osoba wyznaczona przez niego.

Przy odprawie służby należy szeregowym
udzielić wskazówek i pouczyć ich o sposobie
wykonania zadania zawartego w rozkazie
służby.

W razie potrzeby należy z nimi przerobić
wykonanie rozkazu służby na planie Odcinka.

Przy odprawie powinien Komendant Straż-
nicy kontrolować broń, amunicję, umudurowa-
nie i oporządzenie odchodzących na służbę.

92. Książka służby.

Uzewnętrznieniem pracy Strażnicy, wyda-
nych zarządzeń i ich wykonania jest książka
służby. Poszczególne rubryki książki służby
wypełniać należy zgodnie z objaśnieniem poda-
nym na stronie 1-szej książki. Książki służby
po zakończeniu należy przekazywać Dowódcom
Oddziałów, którzy obowiązani są przechowy-
wać je przez okres lat 10.

93. Pokój służbowy.

W każdej Strażnicy musi znajdować się 1
pokój jako lokal urzędowy Komendanta Straż-
nicy. W pokoju tym pracuje Komendant Straż-
nicy wzgl. w razie jego nieobecności zastępca.

Tutaj przebywa organ dyżurny Strażnicy, który wedle rozkazu i wskazówek Komendanta Strażnicy reguluje służbę: wysyła patrole, czujki, posterunki itp.

W pokoju służbowym powinna się znajdować skrzynka służbowa (stół służbowy), w której przechowuje się:

1. oleata z punktami orientacyjnymi;
2. spis punktów orientacyjnych;
3. plan służby;
4. program wyszkolenia;
5. druki rozkazów służby itp.

Za całość i bezpieczeństwo skrzynki służbowej odpowiada Komendant Strażnicy.

94. *Rozpoczęcie i ukończenie służby.*

Służba rozpoczyna się i kończy w lokalu urzędowym Strażnicy, który powinien być dostępny o każdej porze dnia i nocy. Jeżeli rozpoczęcie służby z jakichkolwiek powodów nie może nastąpić w przepisowym czasie, należy zawiadomić o tym niezwłocznie, a w każdym razie przed rozpoczęciem służby Komendanta Strażnicy. Po ukończeniu każdej czynności służbowej należy zdać ustnie raport przełożonemu o czynnościach dokonanych oraz poczynionych spostrzeżeniach lub uzyskanych wiadomościach.

95. *Czas trwania służby.*

Czas trwania służby oficerów i szeregowych W.O.P. nie podlega z natury rzeczy żadnym ograniczeniom. Pełnią oni służbę w myśl zasad zawartych w niniejszej instrukcji tak, jak tego wymaga dobro służby i potrzeba ochrony granicy. Zgodnie z tym, o ile zajdzie istotna potrzeba, służba oficera i szeregowca może trwać bez przerwy. Z drugiej strony, o ile pozwalała na to warunki, czas trwania służby należy odpowiednio zredukować.

Zarządzający służbą przełożeni nie powinni jednak posuwać się zbyt daleko przy ograniczaniu czasu trwania służby, gdyż należy zawsze pamiętać, że już sam fakt obecności żołnierza na granicy działa odstraszająco na elementy przestępcze.

Stosowania służby trwającej bez przerwy dłuższy okres czasu (6 — 8 godz.), jako mniej wydajnej wskutek wyczerpania sił żołnierza, należy w normalnych warunkach unikać.

Przełożeni wszystkich szczebli mają obowiązek stale czuwać nad celowym stosowaniem norm służby granicznej i wszelkie niewłaściwości natychmiast usuwać. W szczególności Komendanci Odcinków obowiązani są osobiście regulować służbę pod względem czasu trwania.

96. *Czas wolny od służby.*

W przerwach między jedną służbą, a drugą należy szeregowym zapewnić konieczny wypo-

czynek, który powinien wynosić w zasadzie nie mniej niż 7 — 8 godz. bez przerwy.

97. Podział służby na dzienną i nocną.

Pod względem podziału służby na dzienną i nocną uznać należy za porę nocną: w miesiącach letnich czas od godz. 21 do 6, w miesiącach zimowych od godziny 19 do godz. 7. Do miesięcy letnich zalicza się miesiące kwiecień do października włącznie. Do miesięcy zimowych listopad do marca włącznie.

Służbę dzienną i nocną należy proporcjonalnie rozkładać między wszystkich szeregowych w Strażnicy w ten sposób, aby przy zapewnieniu potrzeb ochrony granicy uwzględnić o ile możności konieczny wypoczynek.

98. Dyżury.

Celem zapewnienia stałej łączności, szczególnie telefonicznej oraz czuwania nad bezpieczeństwem i zachowaniem ogólnego porządku na Strażnicach i biurach wszystkich Komend W.O.P., ustanawia się służbę dyżurów. Służbę dyżuru pełni jeden szeregowy. Czas trwania dyżuru ustalają Komendanci Odcinków dla podległych Jednostek organizacyjnych, zależnie od warunków miejscowych.

Do obowiązków dyżurnego w zakresie służby granicznej należy:

1. czuwanie przy telefonie, przyjmowanie i nadawanie fonogramów;
2. alarmowanie Strażnicy w razie potrzeby;
3. przyjmowanie osób przytrzymanych;
4. informowanie przełożonych o stanie służby.

Służbę dyżuru liczy się na równi ze służbą w terenie.

99. Gotowość bojowa Strażnicy.

Cała załoga Strażnicy powinna być zawsze w stałej gotowości, dlatego musi znać swoje miejsce i obowiązki na wypadek alarmu. Plan obrony Strażnicy, plan ognia i łączności powinny być sporządzone z uwzględnieniem terenu i innych okoliczności i od czasu do czasu zmieniane.

W celu zabezpieczenia gotowości bojowej należy:

- a) na każdą dobę wyznaczać co najmniej drużynę pogotowia na wypadek alarmu z granicy.
- b) codziennie wieczorem przeprowadzić podział zadań na wypadek konieczności obrony Strażnicy.
- c) budynek Strażnicy i jej najbliższy rejon umocnić w ten sposób, by budynek był dostosowany do obrony. W bliskim sąsiedztwie bu-

dynku należy wykopać rowy strzeleckie, łącznikowe, stanowiska dla broni maszynowej i wybudować przeszkody.

Celem zapewnienia bezpieczeństwa Strażnicy wystawia się wartownika ochronnego. Do jego obowiązków należy obserwacja sygnałów dawanych przez pełniących służbę na granicy oraz meldowanie o zauważonych sygnałach dyżurnemu Strażnicy.

Okna Strażnicy muszą być zaopatrzone w silne okiennice zamykane na noc od wewnątrz. Wszystkie wejścia do Strażnicy za wyjątkiem jednego muszą być na noc zatarasowane. Strażnica powinna być tak okryta ziemią, blachą itp. żeby była truda do podpalenia. W ścianach i w dachu powinny być porobione strzelnice.

Rowy strzeleckie i łącznikowe muszą być osłonięte drutem kolczastym. Przejścia w przeszkodach należy zamknąć kozłami hiszpańskimi.

Plan obrony Strażnicy musi być zatwierdzony przez Dowódcę Oddziału.

Strażnica powinna znajdować się w miejscu niewidocznym od strony sąsiedniego państwa, ażeby wszelk ruch na Strażnicy, jak przybycie i odejście służby, charakter obronny itp. nie były widoczne ze strony sąsiada i ze strony mieszkańców.

Strażnica

Plan służby na dzień

L. p.	Stopień	Nazwisko i Imię	Godziny		Punkty orientacyjne	Uwagi
			od	do		
1	St. Strz.	Nowak Stefan	8	14	b-e 3b, d, 4 a — 3d, b. 10-13	
2	Strz.	Kozłowski Michał	16,30	21	8g, m, p, 9e, d, g, x, s-z 18-20 8m, g,	
3	St. Strz.	Berkowski Jan	21,30	2	4a 3b, g, 23-130 3g, b.	
4	Strz.	Anioł Michał				

Odcinek.....

Ścisłe tajne

Spis punktów orientacyjnych

Ważny do dnia.....

Unieważniony z dniem.....

Komendant Odćinka

Punkt orientacyjny (oznaczenie)	Położenie w terenie i dokładny opis punktu	U w a g i i ewent. zmiany
1	2	3

Rozkaz służby

Dla

Dnia od godz. do godz.

pkt.

S P I S R Z E C Z Y

Rozdział I

GRANICA PAŃSTWOWA

	str.
1. Określenie granicy	3
2. Nienaruszalność granicy	3
3. Oznaczenie i bieg granicy lądowej	4
4. Granica morska	4
5. Granica celna	5
6. Podział pogranicza	5
7. Droga graniczna	5
8. Strefa graniczna	6
9. Pas graniczny	6
10. Porządek graniczny	6
11. Ograniczenia w pasie granicznym	10
12. Punkty przejściowe i drogi celne	11
13. Rodzaje ruchu granicznego	12
14. Ruch graniczny ogólny	12
15. Ruch graniczny tranzytowy	12
16. Mały ruch graniczny	13
17. Naruszanie znaków i urządzeń granicznych	14
18. Nielegalne przekraczanie granicy	14
19. Przemysłnictwo	14

Rozdział II

SŁUŻBA GRANICZNA

A. Ochrona granicy, jej zadania i organizacja

20. Organizacja W.O.P.	16
21. Cel ochrony granicy	17
22. Ochrona granicy pod względem politycznym i bezp. publ.	18

	str.
23. Ochrona granicy pod względem celnym	19
24. Ochrona granicy pod względem wojskowym	20
25. Ochrona znaków i urządzeń granicznych	21
26. Organizacja służby ochrony granicy	21

B. Zasady pełnienia służby

27. Gotowość i czujność	22
28. Celowość i unikanie szablonu	22
29. Wykorzystywanie posiadanych wiadomości	24
30. Szybkość działania	24
31. Zaskoczenie	24
32. Stanowczość wystąpień	25
33. Tajemnica działań	25
34. Maskowanie i ukrycie działań w terenie	26
35. Ugrupowanie	27
36. Współdziałanie	27
37. Łączność	29

C. Warunki służby

38. Wpływ warunków na służbę	31
39. Służba w dzień	31
40. Służba w nocy	32
41. Służba w dzień mglisty	34
42. Służba w lecie	34
43. Służba w zimie	35
44. Służba w górach	35
45. Służba w lesie	36
46. Służba nad wodami granicznymi i na granicy morskiej	37

D. Sposoby pełnienia służby

47. Elementy służby	37
48. Formy działania	38
49. Patrole	38
50. Podśluch	40
51. Posterunki obserwacyjne	42
52. Zasadzki	43
53. Obławy	45

	str.
54. Wartownicy	47
55. Pościgi	49
56. Użycie broni	50
57. Wzmocnienie ochrony granicy	52
58. Stosowanie znaków rozpoznawczych	52
59. Pogotowie	53
60. Alarmy	54
61. Badanie śladów	55
62. Psy graniczne	57

Rozdział III

OBOWIĄZKI WYNIKAJĄCE Z CHARAKTERU
SŁUŻBY GRANICZNEJ

1. Obowiązki ogólne

63. Znaczenie służby granicznej	57
64. Odpowiedzialność	59
65. Karność i posłuszeństwo	59
66. Działanie na własną odpowiedzialność	59
67. Nieobecność na służbie	60
68. Tajemnica urzędowa	61
69. Wydalanie się poza rejon służbowy	61
70. Ubiór i oporządzenie w służbie	62
71. Uzbrojenie w służbie	62
72. Przybory służbowe	63
73. Znajomość terenu i warunków miejscowych	63
74. Stosunek do funkcjonariuszów innych władz	64
75. Praca organów W.O.P. z ludnością cywilną strefy granicznej	64
76. Zachowanie się wobec publiczności	66
77. Palenie tytoniu w służbie	66
78. Wstępowanie do lokali publicznych	66
79. Meldowanie się w służbie	66

2. Obowiązki przełożonych

80. Stanowisko przełożonego	67
81. Utrzymanie karności i porządku	68

	str.
82. Wyszkolenie	68
83. Dylokacja i obsada	69
84. Kontrola służby	69
85. Współdziałanie z innymi władzami	
86. Troska o dobro i majątek państwowy	

Rozdział IV

SŁUŻBA NA STRAŻNICY

87. Tok służby	77
88. Plan służby	77
89. Punkty orientacyjne	77
90. Szkice punktów orientacyjnych — oleata	77
91. Rozkaz służby	75
92. Książka służby	75
93. Pokój służbowy	76
94. Rozpoczęcie i ukończenie służby	76
95. Czas trwania służby	77
96. Czas wolny od służby	77
97. Podział służby na dzienną i nocną	78
98. Dyżury	78
99. Gotowość bojowa Strażnicy	79

2.1

303.142

Arch.

zbiory zdigitalizowane

CBW
www.cbw.pl